

OIKAISUJA

Oikaistaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta

(Euroopan unionin virallinen lehti L 166, 30. huhtikuuta 2004)

Korvataan asetus (EY) N:o 883/2004 seuraavasti:

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:O 883/2004,
annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004,
sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta
(ETA:n ja Sveitsin kannalta merkityksellinen teksti)**EUROOPAN PARLAMENTTI ja EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 42 ja 308 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen, joka on tehty työmarkkinaosapuolten ja siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan kuulemisen jälkeen ⁽¹⁾,ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamissäännöt koskevat henkilöiden vapaata liikkuvuutta, ja niillä pitäisi myötävaikuttaa heidän elintasonsa ja työnteckonsa edellytysten parantumiseen.

(2) Muiden henkilöiden kuin palkattujen työntekijöiden sosiaaliturvaan liittyvien asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavista valtuuksista ei perustamissopimuksessa ole muita kuin 308 artiklan määräykset.

(3) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 ⁽⁴⁾ on useaan otteeseen muutettu ja ajantasaistettu, jotta otettaisiin huomioon paitsi kehitys yhteisön tasolla, kuten yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot, myös kansallisen tason lainsäädäntömuutokset. Kyseiset tekijät ovat osaltaan tehneet yhteisön yhteensovittamissäännöistä monimutkaisia ja pitkiä. Sen vuoksi on keskeisen tärkeää korvata kyseiset säännöt ja samalla uudistaa ja yksinkertaistaa niitä, jotta saavutettaisiin henkilöiden vapaan liikkuvuuden tavoite.

(4) Kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön ominaispiirteitä olisi kunnioitettava ja laadittava ainoastaan yhteensovittamisjärjestelmä.

(5) Yhteensovittamisessa olisi taattava yhteisön sisällä erilaisen kansallisten lainsäädäntöjen perusteella asianomaisille henkilöille yhdenvertainen kohtelu.

(6) Tiivis yhteys sosiaaliturvalainsäädännön ja sellaisten sopimusmääräysten välillä, jotka täydentävät tai korvaavat tällaista lainsäädäntöä ja joista on tehty viranomaisten päätös, joka tekee niistä pakottavia tai laajentaa niiden soveltamisalaa, voi edellyttää näiden määräysten soveltamisen osalta vastaavaa suojelua kuin tällä asetuksella annettu. Ensimmäisenä askeleena saatettaisiin arvioida niiden jäsenvaltioiden kokemuksia, jotka ovat ilmoittaneet tällaisista järjestelmistä.

⁽¹⁾ EYVL C 38, 12.2.1999, s. 10.⁽²⁾ EYVL C 75, 15.3.2000, s. 29.⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 3. syyskuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 26. tammikuuta 2004 (EUVL C 79 E, 30.3.2004, s. 15) ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 20. huhtikuuta 2004 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 26. huhtikuuta 2004.⁽⁴⁾ EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 631/2004 (EUVL L 100, 6.4.2004, s. 1).

- (7) Kansallisissa lainsäädännöissä on merkittäviä eroavaisuuksia henkilöllisen soveltamisalan osalta, ja tämän vuoksi on suositeltavaa säätää periaate, jonka mukaan tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jonkin jäsenvaltion alueella asuviin jonkin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.
- (8) Yhdenvertaisen kohtelun yleinen periaate on erityisen tärkeä työntekijöille, jotka eivät asu työskentelyjäsenvaltiossaan, mukaan lukien rajatyöntekijät.
- (9) Yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen esittänyt kannan mahdollisuudesta etuuksien, tulojen ja tosiseikkojen rinnastamiseen. Periaate olisi omaksuttava nimenomaisesti ja sitä olisi kehitettävä noudattaen samalla tuomioistuinpäätösten sisältöä ja henkeä.
- (10) Periaatteen, jonka mukaan tiettyjä toisen jäsenvaltion alueella ilmenneitä tosiseikkoja tai tapahtumia käsitellään ikään kuin ne olisivat tapahtuneet sen jäsenvaltion alueella, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, ei pitäisi kuitenkaan olla esteenä kausien yhteenlaskemisperiaatteelle, jonka mukaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla täyttyneet vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskaudet lasketaan yhteen toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla täyttyneiden kausien kanssa. Toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella täyttyneet kaudet olisi näin ollen otettava huomioon yksinomaan soveltamalla kausien yhteenlaskemisperiaatetta.
- (11) Jossain jäsenvaltiossa ilmenneiden tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen ei voi mitenkään johtaa toisen jäsenvaltion toimivaltaisuuteen tai sen lainsäädännön soveltamiseen.
- (12) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti olisi huolehdittava siitä, että tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastamista koskeva periaate ei johda tuloksiin, jotka objektiivisesti katsottuna eivät ole perusteltuja, tai samanlaisten ja samaa kautta koskevien etuuksien päällekkäisyyteen.
- (13) Yhteensovittamissäännöillä on taattava yhteisön alueella liikkuville henkilöille sekä heidän huollettavanaan oleville ja jälkeensä eläville saavutettujen ja saavutettavien oikeuksien ja etujen säilyminen.
- (14) Nämä tavoitteet on saavutettava erityisesti laskemalla yhteen kaikki kaudet, jotka eri kansallisissa lainsäädännöissä otetaan huomioon etuutta koskevan oikeuden saamiseksi ja säilyttämiseksi sekä etuuksien määrän laskemiseksi, samoin kuin myöntämällä etuuksia tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluville eri henkilöryhmille.
- (15) Yhteisön alueella liikkuvien henkilöiden olisi kuuluttava vain yhden jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään, jotta vältetään sovellettavien kansallisten lainsäädäntöjen päällekkäisyys ja tästä mahdollisesti aiheutuvat ongelmat.
- (16) Yhteisön sisällä ei ole periaatteessa perusteltua asettaa sosiaaliturvaan liittyviä oikeuksia riippuvaisiksi asianomaisen henkilön asuinpaikasta. Erityistapauksissa asuinpaikka kuitenkin voitaisiin ottaa huomioon, varsinkin kun on kyse erityisetuksista, joilla on yhteys asianomaisen henkilön taloudelliseen ja sosiaaliseen ympäristöön.
- (17) Kaikkien jäsenvaltion alueella toimivien henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla on aiheellista säätää, että pääsääntöisesti sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella asianomainen henkilö tekee palkkatyötä tai toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana.
- (18) Tästä pääsäännöstä olisi poikettava erityisissä tilanteissa, joissa on perusteltua käyttää muuta sovellettavan lainsäädännön määräytymisperustetta.
- (19) Joissakin tapauksissa äitiysetuuksia ja vastaavia isyysetuuksia voi saada joko äiti tai isä, ja koska nämä etuudet jälkimmaisessa tapauksessa eroavat vanhempainetuksista ja koska ne voidaan rinnastaa nimenomaisesti äitiysetuuksiin sikäli, että niitä myönnetään vastasyntyneen lapsen ensimmäisinä elinkuukausina, äitiysetuuksista ja vastaavista isyysetuuksista on syytä antaa yhteiset säännökset.
- (20) Sairausetuuksien sekä äitiys- ja vastaavien isyysetuuksien osalta olisi tarjottava suojelua vakuutetuille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka asuvat tai oleskelevat muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella.
- (21) Sairausetuuksia sekä äitiys- ja vastaavia isyysetuuksia koskevat säännökset on laadittu pitäen mielessä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Ennakkolupaa koskevia säännöksiä on parannettu ottaen huomioon asiaankuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot.
- (22) Eläkettä hakevien ja eläkkeensaajien sekä heidän perheenjäsentensä erityinen asema edellyttää kyseiseen tilanteeseen mukautettuja sairausvakuutuslainsäädäntöjä.

- (23) Ottaen huomioon kansallisten järjestelmien eroavaisuudet jäsenvaltioiden on syytä turvata mahdollisuuksien mukaan rajatyöntekijöiden perheenjäsenten sairaanhoito siinä jäsenvaltiossa, jossa rajatyöntekijä työskentelee.
- (24) On syytä laatia erityisiä säännöksiä päällekkäisyyksien estämisestä sellaisia luontois- ja rahaetuuksina myönnettäviä sairausetuuksia varten, jotka vastaavat yhteisöjen tuomioistuimen asioissa C-215/99, Jauch, ja C-160/96, Molenaar, antamissa tuomioissa käsiteltyjä etuuksia, silloin kun nämä etuudet kattavat saman riskin.
- (25) Työtapaturman ja ammattitaudin johdosta maksettavien etuuksien osalta olisi suojelun tarjoamiseksi säädettävä niiden henkilöiden asemasta, jotka asuvat tai oleskelevat muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella.
- (26) Työkyvyttömyysetuuksien osalta olisi laadittava yhteensovittamisjärjestelmä, jossa otetaan huomioon kansallisen lainsäädännön erityispiirteet, erityisesti työkyvyttömyyden tunnustamisen ja sen pahentumisen osalta.
- (27) On tarpeen laatia järjestelmä vanhuusetuuksien ja perhe-eläke-etuuksien myöntämiseksi tapauksissa, joissa asianomainen henkilö on ollut yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen.
- (28) Olisi määritettävä yhteenlasku- ja *pro rata* -menetelmällä laskettavan ja yhteisön lainsäädännöllä turvatus eläkkeen määrä silloin, kun kansallisen lainsäädännön soveltaminen, mukaan lukien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevien sääntöjen soveltaminen, on epäedullisempaa kuin edellä mainittu menetelmä.
- (29) Siirtotyöntekijöiden ja heidän jälkeensä elävien suojelemiseksi etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä ja peruuttamista koskevien kansallisten säännösten kovin ankaralta soveltamiselta on tarpeen liittää mukaan säännökset, joissa säädetään tarkasti tällaisten kansallisten säännösten soveltamisesta.
- (30) Kuten yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti vahvistanut, neuvostoa ei pidetä toimivaltaisena säätämään sääntöjä, joilla rajoitetaan kahden tai useamman, eri jäsenvaltioissa ansaitun eläkkeen päällekkäisyyttä pienentämällä ainoastaan kansallisen lainsäädännön nojalla ansaitun eläkkeen määrää.
- (31) Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan kansallinen lainsäätäjä säätää tällaiset säännöt, ja yhteisön lainsäätäjän tehtävänä on vahvistaa rajat, joiden puitteissa kansallisia säännöksiä pienentämisestä, keskeyttämisestä tai peruuttamisesta on sovellettava.
- (32) Työntekijöiden liikkuvuuden edistämiseksi olisi erityisesti helpotettava työnhakua eri jäsenvaltioissa. Sen vuoksi on tarpeen varmistaa kaikkien jäsenvaltioiden työttömyysvakuutusjärjestelmien ja työvoimaviranomaisten välinen tiiviimpi ja tehokkaampi yhteensovittaminen.
- (33) Lakisääteiset varhaiseläkejärjestelmät on tarpeen sisällyttää tämän asetuksen soveltamisalaan sen varmistamiseksi, että kohtelu on yhdenvertaista, varhaiseläke-etuuksia voidaan viedä maasta ja asianomaiset henkilöt saavat perhe- ja terveydenhoitoetuuksia tämän asetuksen säännösten mukaisesti. Kausien yhteenlaskemista koskeva sääntö olisi kuitenkin jätettävä pois tästä asetuksesta, koska vain harvassa jäsenvaltiossa on lakisääteinen varhaiseläkejärjestelmä.
- (34) Koska perhe-etuudet ulottuvat hyvin laajalle ja tarjoavat suojelua sekä tilanteissa, joita voitaisiin nimittää perinteisiksi, että erityistilanteissa, kuten etuudet, joita on käsitelty yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-245/94 ja C-312/94, Hoever ja Zachow, sekä asiassa C-275/96, Kuusijärvi, antamissa tuomioissa, sääntelyn piiriin on syytä sisällyttää kaikki kyseiset etuudet.
- (35) Etuuksien perusteettoman päällekkäisyyden välttämiseksi on säädettävä ensisijaisuussäännöistä sen varalta, että päällekkäisiä oikeuksia perhe-etuuksiin kertyy toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön ja perheenjäsenten asuinjäsenvaltion lainsäädännön perusteella.
- (36) Elatustuet ovat takaisin perittäviä ennakoita, joilla pyritään korvaamaan sitä, että lapsen vanhempi ei täytä perheoikeudesta johtuvaa lakisääteistä elatusvelvollisuuttaan. Tämän vuoksi näitä ennakoita ei olisi katsottava yhteiskunnan tukena perheille maksetuiksi suoriksi etuuksiksi. Näiden erityispiirteiden vuoksi yhteensovittamissääntöjä ei olisi sovellettava tällaisiin elatustukiin.
- (37) Kuten Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, sosiaaliturvaetuuksien maastavietävyyden periaatteesta poikkeavia säännöksiä on tulkittava ahtaasti. Tämä tarkoittaa, että niitä voidaan soveltaa ainoastaan etuuksiin, jotka täyttävät määritetyt edellytykset. Tästä seuraa, että tämän asetuksen III osaston 9 lukua voidaan soveltaa ainoastaan etuuksiin, jotka ovat sekä erityisiä että maksumatonta perustumattomia ja jotka on mainittu tämän asetuksen liitteessä X.

- (38) On tarpeen perustaa kunkin jäsenvaltion hallituksen edustajista koostuva hallintotoimikunta, jonka tehtävänä on erityisesti käsitellä kaikkia tämän asetuksen säännöksistä johtuvia hallinnollisia ja tulkinnallisia kysymyksiä sekä edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.
- (39) Tietojenkäsittelypalveluiden kehittäminen ja käyttö tiedonvaihtoa varten edellyttävät, että hallintotoimikunnan alaisuuteen perustetaan tekninen toimikunta, jonka erityisenä vastuualueena on tietojenkäsittely.
- (40) Tietojenkäsittelypalveluiden käyttö laitosten välisessä tiedonvaihdossa edellyttää säännöksiä, joilla taataan sähköisesti vaihdettujen tai julkaistujen asiakirjojen hyväksyminen vastaavasti kuin kirjallisten asiakirjojen. Tiedonvaihdon on tapahduttava niiden yhteisön säännösten mukaisesti, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja vapaassa liikkumisessa.
- (41) On tarpeen antaa kansallisen lainsäädännön ominaispiirteitä vastaavia erityisiä säännöksiä, jotta yhteensovittamissääntöjen soveltaminen helpottuu.
- (42) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ja lähtien siitä, että tämä asetus ulotetaan koskemaan kaikkia Euroopan unionin kansalaisia, sekä sellaisen ratkaisun löytämiseksi, jossa otetaan huomioon kaikki asumisperusteisten järjestelmien erityispiirteisiin mahdollisesti liittyvät vaatimukset, pidettiin liitteessä XI säädettyä Tanskaa koskevaa erityistä poikkeusta, joka liittyy kansaneläkeoikeuteen ainoastaan tämän asetuksen soveltamisalaan sisällytetyn uuden henkilöryhmän eli työelämän ulkopuolella olevien osalta, asianmukaisena Tanskan järjestelmän erityispiirteiden vuoksi ja koska Tanskan voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti (eläkelaki) kyseisiä eläkkeitä voidaan viedä maasta kymmenen vuoden asumisen jälkeen.
- (43) Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti pidettiin liitteessä XI säädettyä Suomea koskevaa erityistä poikkeusta, joka koskee ainoastaan asumisperusteisia kansaneläkkeitä, asianmukaisena Suomen sosiaaliturvalainsäädännön erityispiirteiden perusteella, sillä tarkoitus on turvata se, että kansaneläkkeen määrä ei voi olla pienempi kuin sellaisen kansaneläkkeen määrä, joka on laskettu ikään kuin kaikki jossakin jäsenvaltiossa täyttyneet vakuutuskaudet olisivat täyttyneet Suomessa.
- (44) Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 kumoamiseksi on annettava uusi asetus. On kuitenkin tarpeen, että asetus

(ETY) N:o 1408/71 pysyy voimassa ja että sen oikeusvaikutukset säilyvät tiettyjen yhteisön säädösten ja sopimusten, joissa yhteisö on sopimuspuolena, osalta oikeusvarmuuden varmistamiseksi.

- (45) Suunnitellun toiminnan tavoitetta eli yhteensovittamistoimenpiteitä sen takaamiseksi, että henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voidaan tosiasiallisesti käyttää, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan kyseisen toimen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) "palkkatyöllä" toimintaa tai vastaavaa tilannetta, jota pidetään palkkatyönä sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännössä, jossa tätä toimintaa harjoitetaan tai vastaava tilanne vallitsee;
- b) "itsenäisellä ammatinharjoittamisella" toimintaa tai vastaavaa tilannetta, jota pidetään itsenäisenä ammatinharjoittamisena sen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännössä, jossa tätä toimintaa harjoitetaan tai vastaava tilanne vallitsee;
- c) "vakuutetulla" III osaston 1 ja 3 luvuissa tarkoitettujen sosiaaliturvan alojen osalta henkilöä, joka täyttää II osaston nojalla toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi etuuksiin, ottaen huomioon tämän asetuksen säännökset;
- d) "virkamiehellä" henkilöä, jonka katsotaan olevan virkamies tai jota kohdellaan virkamiehenä siinä jäsenvaltiossa, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu;

- e) "virkamiesten erityisjärjestelmällä" sosiaaliturvajärjestelmää, joka poikkeaa kyseisen jäsenvaltion yleisestä palkattuihin työntekijöihin sovellettavasta sosiaaliturvajärjestelmästä ja johon kaikki virkamiehet tai tietyt virkamiesten ryhmät suoraan kuuluvat;
- f) "rajatyöntekijällä" henkilöä, joka toimii palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana yhdessä jäsenvaltiossa mutta asuu toisessa jäsenvaltiossa, johon hän palaa pääsääntöisesti päivittäin tai vähintään kerran viikossa;
- g) "pakolaisella" pakolaisten oikeusasemasta Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 allekirjoitetun yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;
- h) "kansalaisuudettomalla henkilöllä" valtiottomien henkilöiden oikeusasemasta New Yorkissa 28 päivänä syyskuuta 1954 allekirjoitetun yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;
- i) "perheenjäsenellä":
- 1) i) henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai katsotaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuuksia annetaan;
 - ii) sairaus-, äitiys- ja vastaavia isyysetuuksia koskevan III osaston 1 luvun mukaisten luontoisuuksien osalta henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai katsotaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa asianomainen asuu;
 - 2) jos 1 alakohdan mukaisesti sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä ei erotella perheenjäseniä muista henkilöistä, joihin kyseistä lainsäädäntöä sovelletaan, perheenjäseninä pidetään puolisoa, alaikäisiä lapsia sekä täysikäisiä huollettavana olevia lapsia;
 - 3) jos 1 ja 2 alakohdan mukaisesti sovellettavassa lainsäädännössä perheenjäsenenä tai talouteen kuuluvana jäsenenä pidetään ainoastaan vakuutetun tai eläkkeensaajan kanssa samassa taloudessa asuvaa henkilöä, kyseinen ehto katsotaan täytetyksi, jos kyseinen henkilö on pääasiassa vakuutetun tai eläkkeensaajan huollettavana;
- j) "asuinpaikalla" paikkaa, jossa henkilö vakinaisesti asuu;
- k) "oleskelulla" tilapäistä asumista;
- l) "lainsäädännöllä" kunkin jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia, määräyksiä sekä muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotka liittyvät 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin.
- Käsitteeseen eivät sisälly sopimusmääräykset, paitsi ne, joilla pannaan täytäntöön edellisessä alakohdassa mainituista laeista ja asetuksista johtuva vakuutusvelvoite tai joista on tehty viranomaisen päätös, joka tekee niistä pakollisia tai laajentaa niiden soveltamisalaa, edellyttäen, että kyseinen jäsenvaltio tekee asiasta ilmoituksen, josta annetaan tieto Euroopan parlamentin puhemiehelle ja Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajalle. Ilmoitus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;
- m) "toimivaltaisella viranomaisella" kussakin jäsenvaltiossa ministeriä, ministereitä tai muuta vastaavaa viranomaista, joka on vastuussa sosiaaliturvajärjestelmistä koko kyseisessä jäsenvaltiossa tai osassa sitä;
- n) "hallintotoimikunnalla" 71 artiklassa tarkoitettua toimikuntaa;
- o) "täytäntöönpanoasetuksella" 89 artiklassa tarkoitettua asetusta;
- p) "laitoksella" kussakin jäsenvaltiossa elintä tai viranomaista, joka on vastuussa koko lainsäädännön tai sen osan soveltamisesta;
- q) "toimivaltaisella laitoksella"
- i) laitosta, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu hakiessaan etuutta,
 - tai
 - ii) laitosta, josta asianomaisella henkilöllä on tai olisi oikeus etuuksiin, jos hän tai hänen yksi tai useampi perheenjäsenensä asui siinä jäsenvaltiossa, jossa laitos sijaitsee,
 - tai
 - iii) laitosta, jonka kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen nimeää,
 - tai

- iv) järjestelmässä, jossa on kysymys työnantajan velvoitteista 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin nähden, joko työnantajaa tai asianomaista vakuuttajaa, tai jos sellaista ei ole, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämää elintä tai viranomasta;
- r) "asuinpaikan laitoksella" laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuuksia paikassa, jossa asianomainen henkilö asuu, ja "oleskelupaikan laitoksella" laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuuksia paikassa, jossa asianomainen henkilö oleskelee, tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, tai jos tällaista laitosta ei ole, laitosta, jonka kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen nimeää;
- s) "toimivaltaisella jäsenvaltiolla" jäsenvaltiota, jossa toimivaltainen laitos sijaitsee;
- t) "vakuutuskaudella" maksukausia, työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, jotka on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet tai ne katsotaan täyttyneiksi, ja kaikkia sellaisina käsiteltäviä kausia, jos niiden katsotaan kyseisessä lainsäädännössä vastaavan vakuutuskausia;
- u) "työskentelykaudella" ja "itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudella" kausia, jotka on sellaisiksi määritelty tai tunnustettu siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet, ja kaikkia sellaisina käsiteltäviä kausia, jos niiden katsotaan kyseisen lainsäädännön mukaan vastaavan työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia;
- v) "asumiskaudella" kausia, jotka on määritelty tai tunnustettu sellaisiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet tai ne katsotaan täyttyneiksi;
- w) "eläkkeellä" tarkoitetaan eläkkeiden lisäksi myös niiden sijasta maksettavia kertasuoritteisia etuuksia ja maksujen palauttamisen muodossa annettavia rahasuorituksia sekä, jollei III osaston säännöksistä muuta johdu, nykyarvoon muuntavia korotuksia tai lisäavustuksia;
- x) "varhaiseläke-etuudella": rahaetuksia – työttömyysetuuksia ja varhennettuja vanhuusetuuksia lukuun ottamatta – joita myönnetään tietyistä iästä lähtien työskentelyään vähentäneelle tai sen lopettaneelle tai keskeyttäneelle työntekijälle siihen ikään asti, jolloin hän voi saada vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, ja joiden saaminen ei edellytä toimivaltaisen valtion työvoimaviranomaisten käytettävänä olemista; "varhennetulla vanhuusetuudella" tarkoitetaan etuutta, joka maksetaan ennen eläkeoikeuden saamiseksi tavanomaisesti edellytettävän iän saavuttamista ja jota tämän iän saavuttamisen jälkeen joko maksetaan edelleen tai joka korvataan toisella vanhuusetuudella;
- y) "kuolemantapauksen johdosta myönnettävällä avustuksella" kuolemantapauksen yhteydessä maksettavia kertasuorituksia, lukuun ottamatta w alakohdassa tarkoitettuja kertasuoritteisia etuuksia;
- z) "perhe-etuudella" luontois- tai rahaetuksia, jotka on tarkoitettu korvaamaan perheestä aiheutuvia kustannuksia, lukuun ottamatta liitteessä I mainittuja elatustukia sekä erityisiä synnytys- ja adoptioavustuksia.

2 artikla

Henkilöllinen soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.

2. Sitä sovelletaan myös sellaisten henkilöiden jälkeen eläviin, jotka ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, kyseisten henkilöiden kansalaisuudesta riippumatta, jos heidän jälkeensä elävät ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, kansalaisuudettomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jossakin jäsenvaltiossa.

3 artikla

Asiallinen soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen seuraavia sosiaaliturvan aloja koskevaan lainsäädäntöön:

- a) sairausetuudet;
- b) äitiysetuudet ja vastaavat isyysetuudet;
- c) työkyvyttömyysetuudet;
- d) vanhuusetuudet;
- e) perhe-eläke-etuudet;
- f) työtapaturma- ja ammattitautietuudet;
- g) kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset;
- h) työttömyysetuudet;
- i) varhaiseläke-etuudet;
- j) perhe-etuudet.

2. Jollei liitteen XI säännöksistä muuta johdu, tätä asetusta sovelletaan yleisiin ja erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin riippumatta siitä, ovatko ne maksuihin perustuvia vai maksuihin perustumattomia, sekä työnantajan tai laivanvarustajan velvoitteita koskeviin järjestelmiin.

3. Tätä asetusta sovelletaan myös maksuihin perustumattomiin erityisiin raha-etuuksiin, joista säädetään 70 artiklassa.

4. Tämän asetuksen III osaston säännökset eivät kuitenkaan vaikuta jäsenvaltion säännöksiin laivanvarustajan velvoitteista.

5. Tätä asetusta ei sovelleta lääkinnälliseen ja sosiaalihuoltoon eikä sodan tai sen seurauksien uhrien etuusjärjestelmiin.

4 artikla

Yhdenvertainen kohtelu

Henkilöillä, joihin tätä asetusta sovelletaan, on samat jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset etuudet ja velvollisuudet kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisilla, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.

5 artikla

Etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen

Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, ja erityiset täytäntöönpanosäännökset huomioon ottaen sovelletaan seuraavaa:

- a) jos sosiaaliturvaetuuksien ja muiden tulojen saamisella on toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella tiettyjä oikeusvaikutuksia, tämän lainsäädännön asiaankuuluvia säännöksiä sovelletaan niin ikään, kun kyse on toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella saaduista vastaavista etuuksista tai jossakin toisessa jäsenvaltiossa hankituista tuloista;
- b) jos tietyillä seikoilla tai tapahtumilla on toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla oikeusvaikutuksia, kyseisen jäsenvaltion on otettava huomioon toisten jäsenvaltioiden alueella tapahtuneet samankaltaiset seikat tai tapahtumat ikään kuin ne olisivat tapahtuneet sen alueella.

6 artikla

Kausien yhteenlaskeminen

Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan

— etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi, keston määrittämiseksi tai takaisinsaamiseksi,

— lainsäädännön soveltamiseksi,

tai

— pakollisen, valinnaisen jatkuvan tai vapaaehtoisen vakuutuksen piiriin pääsemiseksi tai siitä vapauttamiseksi

edellytetään vakuutuskausien, työskentelykausien, itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien tai asumiskausien täyttymistä, on otettava tarpeellisessa määrin huomioon toisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täytyneet vakuutuskaudet, työskentelykaudet, itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet tai asumiskaudet, ikään kuin nämä kaudet olisivat täytyneet kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan.

7 artikla

Asuinpaikkaa koskevien sääntöjen jättäminen huomiotta

Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön taikka tämän asetuksen nojalla maksettavia rahaetuuksia ei saa pienentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai tuomita menetettäväksi sen vuoksi, että etuudensaaja asuu tai hänen perheenjäsenensä asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa etuuksien myöntämisestä vastuussa oleva laitos sijaitsee.

8 artikla

Tämän asetuksen suhde muihin yhteensovittamisvälineisiin

1. Tämä asetus korvaa jäsenvaltioiden välillä sen soveltamisalalla sovellettavat sosiaaliturvasopimukset. Tiettyjä jäsenvaltioiden jo ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää tekemien sosiaaliturvasopimusten määräyksiä kuitenkin sovelletaan edelleen, mikäli ne ovat etuudensaajien kannalta edullisempia tai jos ne johtuvat tietyistä historiallisista olosuhteista ja niiden vaikutus on ajallisesti rajoitettu. Jotta näitä määräyksiä voidaan edelleen soveltaa, ne on ilmoitettava liitteessä II. Samalla on mainittava, jos joitakin näistä määräyksistä ei objektiivisista syistä voida ulottaa kaikkiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin.

2. Kaksi jäsenvaltiota tai useammat jäsenvaltiot voivat tarpeen mukaan tehdä toistensa kanssa sopimuksia, jotka ovat tämän asetuksen periaatteiden ja hengen mukaisia.

9 artikla

Tämän asetuksen soveltamisalaa koskevat jäsenvaltioiden ilmoitukset

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle kirjallisesti 1 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetuista ilmoituksista, 3 artiklassa tarkoitetuista lainsäädännöistä ja järjestelmistä, 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tehdyistä sopimuksista ja 58 artiklassa tarkoitetuista vähimmäisetuuksista sekä myöhemmin tehtävistä tärkeistä muutoksista. Tällöin on mainittava lakien ja järjestelmien voimaantulopäivä tai 1 artiklan 1 alakohdassa edellytettyjen ilmoitusten osalta, mistä päivästä lähtien tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden ilmoituksissa mainittuihin järjestelmiin.

2. Tiedot on annettava Euroopan yhteisöjen komissiolle vuosittain, ja ne julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

10 artikla

Etuuksien päällekkäisyyden estäminen

Jollei toisin säädetä, tällä asetuksella ei anneta eikä säilytetä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin, jotka perustuvat yhteen ja samaan pakollisen vakuutuksen kauteen.

II OSASTO

SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRITTÄMINEN

11 artikla

Yleiset säännöt

1. Henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.

2. Tämän osaston säännöksiä sovellettaessa palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen nojalla tai niiden seurauksena rahaetuutta saavien henkilöiden katsotaan harjoittavan tätä työtä tai ammattia. Tätä ei kuitenkaan sovelleta työkyvyttömyys-, vanhuus- tai perhe-eläkkeisiin eikä työtapaturman tai ammattitaudin vuoksi myönnettyihin eläkkeisiin eikä rahana maksettaviin toistaiseksi jatkuvan hoidon kattaviin sairausetuuksiin.

3. Jollei 12–16 artiklasta muuta johdu,

- a) henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jossakin jäsenvaltiossa, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- b) virkamies on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu;
- c) henkilö, joka saa työttömyysetuuksia 65 artiklan mukaisesti asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön nojalla, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- d) jäsenvaltion asevoimien palvelukseen tai siviilipalvelukseen kutsuttu tai uudelleen kutsuttu henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen;
- e) muut kuin a–d alakohdassa tarkoitettut henkilöt ovat asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän asetuksen muita säännöksiä, joissa heille taataan etuuksia yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

4. Jäsenvaltion lipun alla merellä purjehtivalla aluksella yleensä tapahtuvaa palkkatyötä tai itsenäistä ammatinharjoittamista pidetään tätä osastoa sovellettaessa kyseisessä jäsenvaltiossa harjoitettavana toimintana. Kuitenkin jäsenvaltion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelevä henkilö, jonka toiminnasta maksaa korvauksen yritys tai henkilö, jonka kotipaikka tai liiketoimipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, on viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jos hän asuu tässä valtiossa. Mainittua lainsäädäntöä sovellettaessa työnantajaksi katsotaan korvauksen maksava yritys tai henkilö.

12 artikla

Erityisiä sääntöjä

1. Jäsenvaltiossa palkkatyötä tekevä henkilö, jonka työnantaja tavallisesti harjoittaa toimintaansa tässä jäsenvaltiossa ja jonka tämä työnantaja lähettää toiseen jäsenvaltioon tekemään siellä työtä kyseisen työnantajan lukuun, on edelleen tämän ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän työskentelyn arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta ja että häntä ei lähetetä korvaamaan toista työntekijää.

2. Jäsenvaltiossa tavallisesti toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja, joka lähtee tekemään samankaltaista työtä toiseen jäsenvaltioon, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän toiminnan arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta.

13 artikla

Työskentely kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa

1. Palkkatyötä tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa tekevä henkilö on

- a) asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alainen, jos hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan tässä jäsenvaltiossa tai jos hän työskentelee useille yrityksille tai työnantajille, joiden kotipaikat tai liiketoimipaikat ovat eri jäsenvaltioissa;

tai

- b) sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jossa yrityksen tai työnantajan, jonka palveluksessa henkilö on, kotipaikka tai liiketoimipaikka sijaitsee, jos henkilö ei harjoita huomattavaa osaa toiminnastaan asuinjäsenvaltiossaan.

2. Tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on

- a) asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alainen, jos hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan tässä jäsenvaltiossa;

tai

- b) sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jossa sijaitsee hänen toimintansa keskuspaikka, jos hän ei asu jossakin niistä jäsenvaltioista, joissa hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan.

3. Henkilö, joka tavallisesti on palkkatyössä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana eri jäsenvaltioissa, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jossa hän on palkkatyössä, tai jos hän on palkkatyössä kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa, 1 kohdan mukaisesti määritettävän lainsäädännön alainen.

4. Jäsenvaltiossa virkamiehenä työskentelevä henkilö, joka on palkkatyössä ja/tai itsenäisenä ammatinharjoittajana yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu.

5. Näiden säännösten mukaisesti määräytyvää lainsäädäntöä sovellettaessa 1–4 kohdassa tarkoitettua henkilöä käsitellään ikään kuin hän työskentelisi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana vain asianomaisessa jäsenvaltiossa ja saisi kaikki tulonsa asianomaisesta jäsenvaltiosta.

14 artikla

Vapaaehtoinen vakuutus tai valinnainen jatkuva vakuutus

1. Edellä 11–13 artiklaa ei sovelleta vapaaehtoiseen vakuutukseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen, paitsi jos jonkin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun alan osalta jossakin jäsenvaltiossa on ainoastaan vapaaehtoinen vakuutusjärjestelmä.

2. Jos asianomainen henkilö kuuluu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla pakolliseen vakuutusjärjestelmään kyseisessä jäsenvaltiossa, hän ei voi kuulua toisessa jäsenvaltiossa vapaaehtoiseen vakuutusjärjestelmään tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään. Kaikissa muissa tapauksissa, joissa tietyllä sosiaaliturvan alalla voi valita useammasta vapaaehtoisesta vakuutusjärjestelmästä tai valinnaisesta jatkuvasta vakuutusjärjestelmästä, asianomainen henkilö hyväksytään ainoastaan valitsemaansa järjestelmään.

3. Kun on kyse työkyvyttömyys-, vanhuus- ja perhe-eläke-etuuksista, asianomainen henkilö voi kuitenkin liittyä jäsenvaltion vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään myös silloin, kun hän on pakollisesti toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että hän on aiemmin uransa aikana ollut ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella tai sen seurauksena ja jos ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä nimenomaisesti tai epäsuorasti hyväksytään tällainen päällekkäisyys.

4. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä oikeus vapaaehtoiseen vakuutukseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen edellyttää asumista kyseisessä jäsenvaltiossa, sovelletaan 5 artiklan b alakohdassa edellytettyä toisessa jäsenvaltiossa asumisen rinnastamista vain henkilöihin, jotka joskus aiemmin ovat olleet ensin mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alaisia palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella.

15 artikla

Euroopan yhteisöjen ylimääräiset toimihenkilöt

Euroopan yhteisöjen ylimääräiset toimihenkilöt voivat valita, sovelletaanko sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa he työskentelevät, sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia he ovat, jos kyseessä ovat muut kuin tällaisiin toimihenkilöihin sovellettavan järjestelmän mukaisiin perheavustuksiin liittyvät säännökset. Tämä valintaoikeus, jota voidaan käyttää vain kerran, tulee voimaan työsuhteen alkamispäivänä.

16 artikla

Poikkeukset 11–15 artiklaan

1. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio, näiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset tai näiden viranomaisten nimeämät elimet voivat yhteisellä sopimuksella myöntää poikkeuksia 11–15 artiklasta tiettyjen henkilöiden tai henkilöryhmien eduksi.

2. Henkilöön, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja joka asuu toisessa jäsenvaltiossa, voidaan hänen pyynnöstään olla soveltamatta viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädäntöä, edellyttäen että hän ei ole tämän lainsäädännön alainen palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen vuoksi.

III OSASTO

ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖKSET

1 LUKU

Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet

1 jakso

Vakuutetut ja heidän perheenjäsenensä lukuun ottamatta eläkkeensaajia ja heidän perheenjäseniään

17 artikla

Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa

Vakuutettu tai hänen perheenjäsenensä, jotka asuvat muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, saavat asuinjäsenvaltiossaan luontoisetuuksia, jotka asuinpaikan laitos myöntää toimivaltaisen laitoksen puolesta soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin he olisivat vakuutettuja kyseisen lainsäädännön mukaisesti.

18 artikla

Oleskelu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, kun asuinpaikka on toisessa jäsenvaltiossa – rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt

1. Ellei 2 kohdassa toisin säädetä, 17 artiklassa tarkoitettu vakuutettu ja hänen perheenjäsenensä ovat oikeutettuja luontoisetuksiin myös oleskellessaan toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Toimivaltainen laitos myöntää luontoisetuudet omalla kustannuksellaan ja soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomaiset henkilöt asuisivat tässä jäsenvaltiossa.

2. Rajatyöntekijän perheenjäsenet ovat oikeutettuja luontoisetuksiin oleskellessaan toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, ellei kyseinen jäsenvaltio sisälly liitteen III luetteloon. Siinä tapauksessa rajatyöntekijän perheenjäsenet ovat oikeutettuja luontoisetuksiin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa 19 artiklan 1 kohdassa säädetyin ehdoin.

19 artikla

Oleskelu toimivaltaisen jäsenvaltion ulkopuolella

1. Jollei 2 kohdassa toisin säädetä, vakuutetulla tai hänen perheenjäsenillään, jotka oleskelevat muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, on oikeus niihin luontoisetuksiin, jotka tulevat lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi oleskelun aikana ottaen huomioon etuuskien luonne ja oleskelun arvioitu kesto. Nämä etuudet antaa toimivaltaisen laitoksen puolesta oleskelupaikan laitos soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomaiset henkilöt olisivat vakuutettuja kyseisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Hallintotoimikunta laatii luettelon luontoisetuksista, joiden antaminen toisessa jäsenvaltiossa oleskelun aikana edellyttää käytännön syistä, että asiasta on tehty ennakolta sopimus asianomaisen henkilön ja hoidon antavan laitoksen välillä.

20 artikla

Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinjäsenvaltion ulkopuolella

1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, on vakuutetun, joka matkustaa toiseen jäsenvaltioon tarkoituksenaan saada siellä oleskelunsa aikana luontoisetuksia, haettava siihen lupa toimivaltaiselta laitokselta.

2. Vakuutettu, joka on saanut toimivaltaiselta laitokselta luvan mennä toiseen jäsenvaltioon saadakseen tilansa edellyttämää hoitoa, on oikeutettu luontoisuuksiin, jotka oleskelupaikan laitos myöntää toimivaltaisen laitoksen puolesta ja soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomainen olisi vakuutettu kyseisen lainsäädännön mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos kyseinen hoito kuuluu asianomaisen henkilön asuinjäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin ja jos asianomaiselle henkilölle ei voida antaa tällaista hoitoa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis* vakuutetun perheenjäseniin.

4. Jos vakuutetun perheenjäsenet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa vakuutettu asuu, ja ensin mainittu jäsenvaltio on valinnut kiinteämääräisen korvaustavan, 2 kohdassa tarkoitettujen luontoisuuksien kustannukset jäävät perheenjäsenien asuinpaikan laitoksen maksettaviksi. Tässä tapauksessa 1 kohtaa sovellettaessa toimivaltaisena laitoksena pidetään perheenjäsenien asuinpaikan laitosta.

21 artikla

Rahaetuudet

1. Vakuutettu ja hänen perheenjäsenensä, jotka asuvat tai oleskelevat muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, ovat oikeutettuja rahaetuuksiin, jotka toimivaltainen laitos antaa soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Toimivaltaisen laitoksen ja asuin- tai oleskelupaikan laitoksen välisen sopimuksen mukaisesti tällaiset etuudet voi kuitenkin myöntää asuin- tai oleskelupaikan laitos toimivaltaisen laitoksen kustannuksella toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

2. Jäsenvaltion, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuudet on laskettava keskimääräisten tulojen tai keskimääräisen vakuutusmaksuperustan perusteella, toimivaltainen laitos määrittää nämä keskimääräiset tulot tai tämän keskimääräisen vakuutusmaksuperustan yksinomaisesti sanotun lainsäädännön mukaan täyttyneiden kausien aikana maksetuiksi todettujen tulojen tai sovellettujen maksuperustojen perusteella.

3. Jäsenvaltion, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuudet on laskettava vakiotulojen perusteella, toimivaltainen laitos ottaa huomioon yksinomaan vakiotulot tai, kun se on aiheellista, keskimääräiset vakiotulot sanotun lainsäädännön mukaisesti täyttyneiltä kausilta.

4. Edellä 2 ja 3 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis* silloin, kun toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä määrätään tietystä viitekaudesta, joka kyseisessä tapauksessa vastaa täysin tai osittain niitä kausia, jotka ovat täyttyneet asianomaisen osalta yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

22 artikla

Eläkkeenhakijat

1. Vakuutettu, joka eläkehakemuksen esittäessään tai hakemuksen käsittelyn aikana menettää oikeuden luontoisuuksiin sen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, joka oli viimeksi toimivaltainen, on edelleen oikeutettu luontoisuuksiin asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön perusteella, jos eläkkeenhakija täyttää 2 kohdassa tarkoitetun jäsenvaltion lainsäädännön edellytykset vakuutuksen saamiseksi. Myös eläkkeenhakijan perheenjäsenillä on oikeus luontoisuuksiin asuinjäsenvaltiossa.

2. Luontoisuuksien kustannuksista vastaa sen jäsenvaltion laitos, josta 23–25 artiklan mukaisesti tulisi toimivaltainen eläkettä myönnettäessä.

2 jakso

Eläkkeensaajat ja heidän perheenjäsenensä

23 artikla

Oikeus luontoisuuksiin asuinjäsenvaltion lainsäädännön perusteella

Henkilö, joka saa eläkettä tai eläkkeitä kahden tai useamman jäsenvaltion, joista yksi on hänen asuinjäsenvaltionsa, lainsäädännön nojalla ja jolla on oikeus luontoisuuksiin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, saa, samoin kuin hänen perheenjäsenensä, luontoisetuudet asuinpaikan laitokselta ja kyseisen laitoksen kustannuksella ikään kuin hän olisi eläkkeensaaja, jolle eläkettä maksettaisiin yksinomaan kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

24 artikla

Oikeutta luontoisuuksiin ei ole asuinjäsenvaltion lainsäädännön perusteella

1. Henkilö, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ja jolla ei ole oikeutta

luontoisetuuksiin asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön nojalla, saa kuitenkin omalta osaltaan ja perheenjäseniensä osalta tällaiset etuudet siltä osin kuin hänellä olisi ollut niihin oikeus sen jäsenvaltion tai vähintään yhden sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, joka olisi toimivaltainen hänen eläkkeidensä osalta, jos hän asuisi kyseisessä jäsenvaltiossa. Luontoisetuudet myöntää 2 kohdassa tarkoitetun laitoksen kustannuksella asuinpaikan laitos, ikään kuin asianomainen olisi oikeutettu eläkkeeseen ja luontoisetuuksiin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa määritetään luontoisetuuksien kustannuksista vastaava laitos seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- a) jos eläkkeensaajalla on oikeus luontoisetuuksiin vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa kustannuksista;
- b) jos eläkkeensaajalla on oikeus luontoisetuuksiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, kustannuksista vastaa sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön alaisuuteen asianomainen on kuulunut pisimpään; jos tämän säännön soveltamisesta seuraisi, että etuuksien kustannuksista vastaisi useampi laitos, kustannuksista vastaa sitä lainsäädäntöä soveltava laitos, jonka alaisuuteen eläkkeensaaja viimeksi kuului.

25 artikla

Yhden tai useamman muun jäsenvaltion kuin asuinjäsenvaltion lainsäädäntöön perustuva eläke, kun oikeus luontoisetuuksiin on olemassa asuinjäsenvaltiossa

Jos henkilö, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, asuu sellaisessa jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaan oikeus saada luontoisetuuksia ei edellytä vakuutusta tai toimimista palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, ja jos asianomainen ei saa eläkettä kyseiseltä jäsenvaltiolta, asianomaiselle ja tämän perheenjäsenille myönnettävien luontoisetuuksien kustannuksista vastaa 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti määritetty laitos jossakin hänen eläkkeidensä osalta toimivaltaisista jäsenvaltioista siltä osin kuin mainitulla eläkkeensaajalla ja hänen perheenjäsenillään olisi oikeus tällaisiin etuuksiin, jos he asuisivat kyseisessä jäsenvaltiossa.

26 artikla

Perheenjäsenien asuminen muussa jäsenvaltiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa

Jos sellaisen henkilön perheenjäsenet, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin missä eläkkeensaaja asuu, heillä on oikeus luontoisetuuksiin asuinpaikkansa laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, mikäli eläkkeensaajalla on oikeus luontoisetuuksiin jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Kustannuksista vastaa toimivaltainen laitos, joka on vastuussa eläkkeensaajalle hänen asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista.

27 artikla

Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan — oleskelu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa — lupa välttämättömään hoitoon asuinjäsenvaltion ulkopuolella

1. Edellä 19 artiklaa sovelletaan *mutatis mutandis* henkilöön, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ja jolla on oikeus luontoisetuuksiin jonkin hänelle eläkettä myöntävän jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, tai asianomaisen perheenjäseniin heidän oleskellessaan muussa kuin asuinjäsenvaltiossaan.

2. Edellä 18 artiklan 1 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis* 1 kohdassa mainittuihin henkilöihin, kun he oleskelevat jäsenvaltiossa, jossa eläkkeensaajalle tämän asuinjäsenvaltiossa myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista vastaava toimivaltainen laitos sijaitsee, ja mainittu jäsenvaltio on valinnut tämän vaihtoehdon ja on liitteen IV luettelossa.

3. Edellä 20 artiklaa sovelletaan *mutatis mutandis* eläkkeensaajaan ja/tai hänen perheenjäseniinsä, jotka oleskelevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan saadakseen siellä tilansa edellyttämää hoitoa.

4. Jollei 5 kohdassa toisin säädetä, 1–3 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuuksien kustannuksista vastaa toimivaltainen laitos, joka on vastuussa eläkkeensaajalle hänen asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuuksien kustannuksista vastaa eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä asuinpaikan laitos, jos nämä henkilöt asuvat jäsenvaltiossa, joka on valinnut kiinteämääräisen korvaustavan. Näissä tapauksissa 3 kohtaa sovellettaessa toimivaltaisena laitoksena pidetään eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä asuinpaikan laitosta.

28 artikla

Eläkkeellä olevia rajatyöntekijöitä koskevat erityissäännöt

1. Eläkkeelle jäävällä rajatyöntekijällä on sairastuessaan oikeus edelleen saada luontoisetuuksia siinä jäsenvaltiossa, jossa hän on viimeksi toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, jos kyseessä on mainitussa jäsenvaltiossa aloitetun hoidon jatkaminen. "Hoidon jatkamisella" tarkoitetaan sairauden tutkimisen, diagnosoimisen ja hoidon jatkamista.

2. Eläkkeensaajalla, joka on vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen tosiasiallista alkamisajankohtaa edeltävinä viitenä vuotena toiminut vähintään kaksi vuotta palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana rajatyöntekijänä, on oikeus saada luontoisetuuksia siinä jäsenvaltiossa, jossa hän toimi rajatyöntekijänä, jos sekä tämä jäsenvaltio että se jäsenvaltio, jossa eläkkeensaajalle hänen asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista vastuussa oleva toimivaltainen laitos sijaitsee, ovat valinneet tämän vaihtoehdon ja ovat molemmat liitteen V luettelossa.

3. Edellä 2 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis* entisen rajatyöntekijän perheenjäseniin tai hänen jälkeensä eläviin, jos heillä oli oikeus luontoisetuuksiin 18 artiklan 2 kohdan mukaisesti tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen aikana, vaikka rajatyöntekijä olisi kuollut ennen eläkkeelle jäämistään, edellyttäen että hän oli toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana rajatyöntekijänä vähintään kaksi vuotta kuolemaansa edeltävien viiden vuoden aikana.

4. Edellä 2 ja 3 kohtaa sovelletaan siihen asti, kunnes asianomaisesta tulee jonkin jäsenvaltion lainsäädännön alainen palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen perusteella.

5. Edellä 1–3 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuuksien kustannuksista vastaa toimivaltainen laitos, joka on vastuussa eläkkeensaajalle tai hänen jälkeensä eläville heidän asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista.

29 artikla

Eläkkeensaajien rahaetuudet

1. Sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jossa eläkkeensaajalle hänen asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista vastuussa oleva toimivaltainen laitos sijaitsee, maksaa rahaetuudet henkilölle, joka saa yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön perusteella eläkettä tai eläkkeitä. Edellä 21 artiklaa sovelletaan *mutatis mutandis*.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös eläkkeensaajan perheenjäseniin.

30 artikla

Eläkkeensaajien maksut

1. Se jäsenvaltion laitos, jonka on soveltamansa lainsäädännön mukaan pidätettävä maksuja sairausetuuksien sekä äitiys- ja vastaavien isyysetuuksien kattamiseksi, voi vaatia ja periä nämä soveltamansa lainsäädännön mukaisesti laskemansa maksut vain, mikäli 23–26 artiklan nojalla suoritettavien etuuksien kustannuksista vastaa mainitun jäsenvaltion laitos.

2. Kun 25 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sairausetuuksien sekä äitiys- ja vastaavien isyysetuuksien saaminen edellyttää eläkkeensaajan asuinjäsenvaltion lainsäädännön perusteella sosiaalivakuutusmaksujen tai vastaavien maksujen maksamista, kyseisiä maksuja ei voida periä asumisen perusteella.

3 jakso

Yhteiset säännökset

31 artikla

Yleinen säännös

Edellä 23–30 artiklaa ei sovelleta eläkkeensaajaan tai hänen perheenjäseniinsä, joilla on oikeus etuuksiin jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella. Tällaisessa tapauksessa asianomaiseen henkilöön sovelletaan tätä lukua sovellettaessa 17–21 artiklaa.

32 artikla

Luontoisetuuksia koskevien oikeuksien ensisijaisuus – erityissääntö perheenjäsenten oikeudesta etuuksiin asuinjäsenvaltiossa

1. Jäsenvaltion lainsäädäntöön tai tähän lukuun perustuva itsenäinen oikeus luontoisetuuksiin on ensisijainen perheenjäsenille maksettavia etuuksia koskeviin johdettuihin oikeuksiin nähden.

Johdettu oikeus luontoisetuksiin on kuitenkin ensisijainen itseensä oikeuksiin nähden, kun itsenäinen oikeus asuinjäsenvaltiossa perustuu suoraan ja yksinomaan siihen, että asianomainen henkilö asuu kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Kun vakuutetun perheenjäsenet asuvat sellaisessa jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaisesti oikeus luontoisetuksiin ei edellytä vakuutusta tai toimimista palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, luontoisetuudet myönnetään heidän asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisen laitoksen kustannuksella, jos vakuutetun aviopuoliso tai hänen lapsistaan huolehtiva henkilö toimii palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tässä jäsenvaltiossa tai saa palkkatyöhön tai itsenäiseen ammatinharjoittamiseen perustuvaa eläkettä tästä jäsenvaltiosta.

33 artikla

Merkittävät luontoisetuudet

1. Jos jonkin jäsenvaltion laitos on tunnustanut vakuutetun taikka hänen perheenjäsenensä oikeuden proteesiin, merkittävään apuvälineeseen tai muihin merkittäviin luontoisetuksiin ennen kuin hän tuli vakuutetuksi toisen jäsenvaltion laitoksen soveltaman lainsäädännön perusteella, asianomainen saa nämä etuudet ensiksi mainitun laitoksen kustannuksella, vaikka ne myönnettäisiin sen jälkeen, kun hän on tullut jo vakuutetuksi viimeksi mainitun laitoksen soveltaman lainsäädännön perusteella.

2. Hallintotoimikunta laatii luettelon etuuksista, joita 1 kohta koskee.

34 artikla

Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien päällekkäisyys

1. Jos henkilöllä, joka saa sellaisia pitkäaikaishoitoon liittyviä rahaetuuksia, joita on käsiteltävä sairausetuuksina ja jotka tästä syystä suorittaa 21 tai 29 artiklan nojalla rahaetuuksien osalta toimivaltainen jäsenvaltio, on samalla tämän luvun perusteella samaa tarkoitusta varten oikeus hakea luontoisetuksia myös josakin toisessa jäsenvaltiossa olevan asuin- tai oleskelupaikkansa laitokselta ja jos ensin mainitunkin jäsenvaltion laitoksen on 35 artiklan nojalla korvattava näiden etuuksien kustannukset, on sovellettava 10 artiklassa päällekkäisten etuuksien estämisestä annettua yleistä säännöstä, soveltaen ainoastaan seuraavaa rajoitusta: jos kyseinen henkilö vaatii ja saa luontoisetuutta, rahaetuuden määrää pienennetään sitä luontoisetuutta vastaavalla määrällä, jota haetaan tai voitaisiin hakea siltä ensimmäisen jäsenvaltion laitokselta, joka on velvollinen korvaamaan kustannukset.

2. Hallintotoimikunta laatii luettelon raha- ja luontoisetuuksista, joita 1 kohta koskee.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio taikka niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista toimenpiteistä tai lisätoimenpiteistä, joiden on oltava vähintään yhtä edullisia kyseisen henkilön kannalta kuin 1 kohdassa esitetyt periaatteet.

35 artikla

Laitosten väliset korvaukset

1. Jäsenvaltion laitoksen tämän luvun nojalla toisen jäsenvaltion laitoksen puolesta suorittamat luontoisetuudet korvataan täysimääräisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut korvaukset määritetään ja suoritetaan täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen järjestelyjen mukaisesti joko todellisista kustannuksista esitetyn näytön perusteella tai, jos asianomaisen jäsenvaltion oikeudellisten tai hallinnollisten rakenteiden vuoksi todellisiin kustannuksiin perustuvien korvausten maksaminen ei ole tarkoituksenmukaista, kiinteämäärien summien perusteella.

3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio ja niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista jäsenvaltioiden laitosten välillä.

2 LUKU

Työtapaturma- ja ammattitautietuudet

36 artikla

Oikeus luontois- ja rahaetuuksiin

1. Edellä 17 artiklaa, 18 artiklan 1 kohtaa, 19 artiklan 1 kohtaa sekä 20 artiklan 1 kohtaa on sovellettava myös työtapaturman tai ammattitaudin perusteella maksettaviin etuuksiin, jollei tämän artiklan 2 kohdan edullisemmista säännöksistä muuta johdu.

2. Henkilöllä, joka asuu tai oleskelee muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja jolle on sattunut työtapaturma tai joka on sairastunut ammattitautiin, on oikeus työtapaturmia ja ammattitauteja koskevan järjestelmän mukaisiin erityisiin luontoisetuksiin, jotka asuin- tai oleskelupaikan laitos myöntää toimivaltaisen

laitoksen puolesta soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomainen olisi vakuutettu tämän lainsäädännön mukaisesti.

3. Myös 21 artiklaa sovelletaan tämän luvun mukaisiin etuuksiin.

37 artikla

Kuljetuskustannukset

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään työtapaturman uhrin tai ammattitautiin sairastuneen henkilön kuljettamisesta joko hänen asuinpaikkaansa tai sairaalaan aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa tällaisista kustannuksista, jotka aiheutuvat kuljettamisesta vastaavaan paikkaan siinä toisessa jäsenvaltiossa, jossa henkilö asuu, edellyttäen, että tämä laitos antaa ennakolta luvan kuljettamiseen, ottaen asianmukaisesti huomioon syyt, joiden vuoksi se on perusteltua. Jos kyseessä on rajatyöntekijä, tällaista ennakkolupaa ei vaadita.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään työtapaturmassa kuolleen henkilön ruumiin kuljettamisesta hautauspaikalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa soveltamansa lainsäädännön mukaisesti tällaisista kustannuksista, jotka aiheutuvat kuljettamisesta vastaavaan paikkaan siinä toisessa jäsenvaltiossa, jossa henkilö asui tapaturman sattuessa.

38 artikla

Ammattitautietuudet, kun ammattitautia sairastava on ollut alttiina samalle riskille useassa jäsenvaltiossa

Kun ammattitautiin sairastunut henkilö on harjoittanut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan luonteeltaan sellaista toimintaa, joka saattaa aiheuttaa tämän taudin, etuudet, joita hän tai hänen jälkeensä elävät voivat hakea, myönnetään yksinomaan viimeisen sellaisen valtion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät.

39 artikla

Ammattitaudin paheneminen

Jos ammattitautia sairastava henkilö on saanut tai saa etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja ammattitauti pahenee, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos asianomainen henkilö ei ole etuuden saamisen aikana toiminut toisessa jäsenvaltiossa sellaisessa palkkatyössä tai harjoittanut sellaista itsenäistä ammattia, joka saattaa aiheuttaa

kyseisen taudin tai pahentaa sitä, ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottaen pahenemisen huomioon;

b) jos asianomainen henkilö on etuuden saamisen aikana harjoittanut toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tällaista toimintaa, ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottamatta pahenemista huomioon. Toisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos myöntää soveltamansa lainsäädännön mukaisesti asianomaiselle henkilölle lisän, jonka määrä vastaa taudin pahenemisen jälkeen maksettavaksi kuuluvan etuuden ja sen etuuden välistä erotusta, joka hänelle olisi ollut maksettava ennen pahenemista, jos kyseessä oleva tauti olisi puhjennut silloin, kun häneen sovellettiin tämän jäsenvaltion lainsäädäntöä;

c) pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä ei sovelleta etuuden saajaan, joka saa kahden jäsenvaltion laitosten myöntämiä etuuksia b alakohdan mukaisesti.

40 artikla

Säännöt, joiden mukaan otetaan huomioon tiettyjen lainsäädäntöjen erityispiirteet

1. Jos jäsenvaltiossa, jossa asianomainen henkilö asuu tai oleskelee, ei ole vakuutusjärjestelmää työtapaturmien tai ammattitautien varalta tai jos vakuutusjärjestelmä on mutta ei ole luontoisuuksien antamisesta vastuussa olevaa laitosta, nämä etuudet antaa asuin- tai oleskelupaikan laitos, joka on vastuussa luontoisuuksien antamisesta sairaustapauksissa.

2. Jos toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ei ole vakuutusta työtapaturmien tai ammattitautien varalta, tämän luvun luontoisuuksia koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin henkilöön, jolla on oikeus sairaus-, äitiys- tai vastaaviin isyysetuuksiin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, jos henkilölle sattuu työtapaturma tai hän sairastaa ammattitautia asuessaan tai oleskellessaan toisessa jäsenvaltiossa. Kustannuksista vastaa laitos, joka on toimivaltainen luontoisuuksien osalta toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella.

3. Edellä 5 artiklaa sovelletaan jäsenvaltion toimivaltaiseen laitokseen sellaisten työtapaturmien ja ammattitautien vastaavuuden osalta, jotka ovat sattuneet tai jotka on todettu myöhemmin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, silloin kun arvioidaan henkilön työkyvyttömyysastetta, oikeutta etuuksiin tai etuuksien määrää, edellyttäen että

a) korvausta ei ole myönnetty sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti aiemmin sattuneen tai todetun työtapaturman tai ammattitaudin perusteella;

ja

b) korvausta ei ole myönnetty myöhemmin sattuneen tai todetun työtapaturman tai ammattitaudin perusteella sen toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, jonka mukaisesti työtapaturma tai ammattitauti on sattunut tai todettu.

41 artikla

Laitosten väliset korvaukset

1. Edellä 35 artiklaa sovelletaan myös tämän luvun mukaisiin etuuksiin, ja korvaus suoritetaan todellisten kustannusten mukaan.

2. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista jäsenvaltioiden alaisten laitosten välillä.

3 LUKU

Kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset

42 artikla

Oikeus avustuksiin kuoleman sattuessa tai edunsaajan asuessa muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa

1. Jos vakuutettu tai hänen perheenjäsenensä kuolee muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, kuoleman katsotaan tapahtuneen toimivaltaisessa jäsenvaltiossa.

2. Toimivaltainen laitos on velvollinen myöntämään avustukset, jotka sen soveltaman lainsäädännön perusteella on maksettava kuolemantapauksen johdosta, vaikka niihin oikeutettu henkilö asuu muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan myös, kun kuolema aiheutuu työtapaturmasta tai ammattitaudista.

43 artikla

Etuuksien myöntäminen eläkkeensaajan kuollessa

1. Jos eläkkeensaaja, jolla oli oikeus eläkkeeseen jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kuollessaan asui muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka laitos oli 24 ja 25 artiklan mukaisesti vastuussa hänelle myönnettyjen luontoisuuksien kustannuksista, kuolemantapauksen johdosta tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön perusteella myönnettävät avustukset suoritetaan sen omalla kustannuksella, ikään kuin eläkkeensaaja olisi kuolinhetkellään asunut siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseinen laitos sijaitsee.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis* eläkkeensaajan perheenjäseniin.

4 LUKU

Työkyvyttömyysetuudet

44 artikla

Henkilöt, joihin sovelletaan yksinomaan A-tyypin lainsäädäntöä

1. Tätä lukua sovellettaessa "A-tyypin lainsäädännöllä" tarkoitetaan lainsäädäntöä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutus- tai asumiskausien pituudesta ja jonka toimivaltainen jäsenvaltio on nimenomaisesti sisällyttänyt liitteeseen VI, ja "B-tyypin lainsäädännöllä" tarkoitetaan kaikkea muuta lainsäädäntöä.

2. Henkilö, joka on ollut peräkkäin tai vuorottain kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja joka on täyttänyt vakuutus- tai asumiskausia yksinomaan A-tyypin lainsäädäntöjen mukaan, on oikeutettu etuuksiin yksinomaan sen jäsenvaltion laitoksesta, jonka lainsäädäntöä sovellettiin silloin, kun työkyvyttömyyteen johtanut työhön kykenemättömyys ilmeni, ottaen tarvittaessa huomioon 45 artiklan, ja saa tällaiset etuudet kyseisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Henkilö, jolla ei 2 kohdan mukaan ole oikeutta etuuksiin, saa etuudet, joihin hänellä vielä on oikeus toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, tarvittaessa 45 artiklan huomioon ottaen.

4. Jos 2 tai 3 kohdassa tarkoitettussa lainsäädännössä on säännöksiä työkyvyttömyysetuuksien pienentämisestä, keskeyttämisestä tai peruuttamisesta tapauksissa, joissa ne menevät päällekkäin muun tulon tai 53 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erilaisten etuuksien kanssa, 53 artiklan 3 kohtaa sekä 55 artiklan 3 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis*.

45 artikla

Kausien yhteenlaskemista koskevat erityissäännökset

Sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi edellytetään vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, soveltaa tarvittaessa 51 artiklan 1 kohtaa *mutatis mutandis*.

46 artikla

Henkilöt, joihin sovelletaan joko yksinomaan B-tyypin lainsäädäntöä tai sekä A- että B-tyypin lainsäädäntöä

1. Henkilö, joka on ollut peräkkäin tai vuorottain kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen, joista ainakin yksi ei ole A-tyyppiä, on oikeutettu etuuksiin 5 luvun mukaisesti, jota sovelletaan *mutatis mutandis* ottaen huomioon 3 kohta.

2. Jos asianomaiseen henkilöön on kuitenkin aikaisemmin sovellettu B-tyypin lainsäädäntöä ja hän on työhön kykenemätön, mikä johtaa työkyvyttömyyteen, kun häneen sovelletaan A-tyypin lainsäädäntöä, hän saa etuudet 44 artiklan mukaisesti, edellyttäen että:

— hän täyttää, ottaen tarvittaessa huomioon 45 artiklan, yksinomaan kyseisessä lainsäädännössä tai muissa samaa tyyppiä olevissa lainsäädännöissä asetetut edellytykset ilman, että B-tyypin lainsäädännön mukaan täyttyneitä vakuutus- tai asumiskausia otetaan huomioon,

ja

— hän ei esitä vanhuusetuuksia koskevia vaatimuksia, ottaen huomioon 50 artiklan 1 kohta.

3. Jäsenvaltion laitoksen tekemä päätös, joka koskee hakijan työkyvyttömyyden astetta, sitoo toisen asianomaisen jäsenvaltion laitosta edellyttäen, että näiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen keskinäinen vastaavuus työkyvyttömyysasteen edellytysten osalta tunnustetaan liitteessä VII.

47 artikla

Työkyvyttömyyden paheneminen

1. Sellaisen työkyvyttömyyden pahentuessa, josta henkilö saa etuuksia yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sovelletaan seuraavia säännöksiä ottaen työkyvyttömyyden paheneminen huomioon:

a) etuudet myönnetään 5 luvun mukaisesti, jota sovelletaan *mutatis mutandis*;

b) jos kuitenkin asianomainen henkilö on ollut kahden tai useamman A-tyypin lainsäädännön alainen eikä etuuden saamisen jälkeen ole ollut toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, etuus myönnetään hänelle 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Jos 1 kohdan mukaan maksettavan etuuden tai maksettavien etuuksien kokonaismäärä on pienempi kuin sen etuuden määrä, jonka asianomainen henkilö sai sen laitoksen kustannuksella, joka aikaisemmin oli maksamisen osalta toimivaltainen, kyseinen laitos maksaa hänelle lisän, joka on suuruudeltaan sanottujen määrien välinen erotus.

3. Jos asianomaisella henkilöllä ei ole oikeutta etuuksiin toisen jäsenvaltion laitoksen kustannuksella, aikaisemmin toimivaltaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos myöntää etuudet soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottaen huomioon työkyvyttömyyden pahenemisen ja tarvittaessa 45 artiklan.

48 artikla

Työkyvyttömyysetuuksien muuntaminen vanhuusetuuksiksi

1. Työkyvyttömyysetuudet muunnetaan tarvittaessa vanhuusetuuksiksi siinä lainsäädännössä tai niissä lainsäädännöissä säädetyin edellytyksin, jonka tai joiden perusteella ne on myönnetty, ja 5 luvun mukaisesti.

2. Jos työkyvyttömyysetuuksia saava henkilö voi 50 artiklan mukaisesti hakea vanhuusetuuksia yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, jäsenvaltion lainsäädännön perusteella työkyvyttömyysetuuksien myöntämisestä vastaava laitos jatkaa sellaisten työkyvyttömyysetuuksien suorittamista hänelle, joihin hänellä on oikeus laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, kunnes 1 kohta tulee sovellettavaksi tämän laitoksen osalta tai muutoin niin kauan kuin asianomainen henkilö täyttää edellytykset kyseisten etuuksien saamiselle.

3. Jos 44 artiklan mukaisesti jäsenvaltion lainsäädännön nojalla myönnetty työkyvyttömyysetuudet muunnetaan vanhuusetuuksiksi ja asianomainen henkilö ei vielä täytä yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjä edellytyksiä kyseisten etuuksien saamiselle, asianomainen henkilö saa kyseiseltä jäsenvaltiolta tai kyseisiltä jäsenvaltioilta työkyvyttömyysetuudet muuntamispäivästä lähtien.

Kyseiset työkyvyttömyysetuudet myönnetään 5 luvun mukaisesti ikään kuin kyseistä lukua olisi sovellettu aikana, jolloin työkyvyttömyyteen johtanut työhön kykenemättömyys ilmeni, kunnes asianomainen henkilö täyttää asianomaisissa kansallisissa lainsäädännöissä asetetut edellytykset vanhuusetuuksien saamiselle tai, jos tällaista muuntamista ei edellytetä, niin kauan kuin hänellä on viimeksi mainitun lainsäädännön tai viimeksi mainittujen lainsäädäntöjen perusteella oikeus työkyvyttömyysetuuksiin.

4. Edellä 44 artiklan nojalla myönnetty työkyvyttömyysetuudet lasketaan uudelleen 5 luvun mukaisesti heti kun niiden saaja täyttää jossakin B-tyyppin lainsäädännössä asetetut edellytykset työkyvyttömyysetuuksien saamiselle tai heti kun hän saa vanhuusetuuksia jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella.

49 artikla

Virkamiehiä koskevat erityissäännökset

Henkilöihin, jotka kuuluvat virkamiesten erityisjärjestelmään, sovelletaan *mutatis mutandis* 6, 44, 46, 47 ja 48 artiklaa sekä 60 artiklan 2 ja 3 kohtaa.

5 LUKU

Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet

50 artikla

Yleiset säännökset

1. Kun etuuden myöntämistä koskeva hakemus on toimitettu, kaikki toimivaltaiset laitokset määrittävät oikeuden etuuteen kaikkien asianomaiseen henkilöön sovellettujen jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen perusteella, paitsi jos asianomainen henkilö nimenomaisesti pyytää yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvien vanhuusetuuksien myöntämisen lykkäämistä.

2. Jos asianomainen tietyllä hetkellä ei täytä tai ei enää täytä kaikissa häneen sovelletuissa jäsenvaltioiden lainsäädännöissä säädettyjä edellytyksiä, niiden laitosten, joiden soveltaman lainsäädännön edellytykset ovat täyttyneet, on oltava ottamatta 52 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdan mukaisessa laskennassa huomioon kausia, jotka ovat täyttyneet niiden lainsäädäntöjen mukaan, joiden edellytykset eivät ole täyttyneet tai eivät enää täyty, jos tämän huomioon ottamisen perusteella etuuden määrä on pienempi.

3. Edellä 2 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis*, jos asianomainen on nimenomaisesti pyytänyt vanhuusetuuksien myöntämisen lykkäämistä.

4. Uudelleenlaskenta suoritetaan automaattisesti, jos ja kun muissa lainsäädännöissä vaaditut edellytykset täyttyvät tai kun henkilö pyytää 1 kohdan mukaisesti lykätyn vanhuusetuuden myöntämistä, paitsi jos muiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneet kaudet on jo otettu huomioon 2 tai 3 kohdan nojalla.

51 artikla

Kausien yhteenlaskemista koskevat erityissäännökset

1. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tiettyjen etuuksien myöntämiseksi edellytetään, että vakuutuskaudet täytyvät yksinomaan tiettyssä palkkatyössä tai itsenäisessä ammatinharjoittamisessa tai tehtävässä, joka kuuluu palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmään, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottaa huomioon muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen perusteella täyttyneet kaudet vain, jos ne ovat täyttyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jollei tällaista ole, samassa tehtävässä tai soveltuvassa tapauksessa samassa palkkatyössä tai samassa itsenäisessä ammatinharjoittamisessa.

Jos näin täyttyneet kaudet huomioon ottaen asianomainen henkilö ei täytä edellytyksiä erityisjärjestelmän etuuksien saamiselle, kyseiset kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksesta riippuen ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan järjestelmän mukaisia etuuksia, edellyttäen että asianomainen henkilö on kuulunut johonkin kyseisistä järjestelmistä.

2. Jäsenvaltion erityisjärjestelmän mukaan täyttyneet kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksesta riippuen ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan toisen jäsenvaltion järjestelmän mukaisia etuuksia, edellyttäen että asianomainen henkilö on kuulunut johonkin kyseisistä järjestelmistä, vaikka kyseiset kaudet olisikin jo otettu huomioon viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa erityisjärjestelmän piirissä.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinmaksamiseksi edellytetään, että asianomainen on vakuutettu riskin toteutumishetkellä, tämä edellytys katsotaan täyttyneeksi toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen vakuutuksen perusteella kunkin asianomaisen jäsenvaltion osalta liitteessä XI säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

52 artikla

Etuuksien myöntäminen

1. Toimivaltainen laitos laskee maksettavan etuuden määrän:

- a) soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ainoastaan, jos etuuksiin oikeuttavat edellytykset ovat täyttyneet yksinomaan kansallisen lainsäädännön mukaan (itsenäinen etuus);
- b) laskemalla teoreettisen määrän ja sen jälkeen tosiasiallisen määrän (*pro rata* -etuus) seuraavasti:
 - i) etuuden teoreettinen määrä vastaa etuutta, jota asianomainen henkilö voisi vaatia, jos kaikki muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaisesti täyttyneet vakuutus- ja/tai asumiskaudet olisivat täyttyneet kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan etuuden myöntämispäivänä. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden kausien kestosta, kyseistä määrää pidetään teoreettisena määränä;
 - ii) toimivaltainen laitos määrittää sen jälkeen *pro rata* -etuuden tosiasiallisen määrän soveltamalla teoreettiseen määrään tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien pituuden ja kaikkien kyseessä olevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien kokonaispituuden suhdetta.

2. Toimivaltainen laitos soveltaa tarvittaessa 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti laskettuun määrään kaikkia soveltamassaan lainsäädännössä säädettyjä pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia sääntöjä 53–55 artiklassa säädetyissä rajoissa.

3. Asianomaisella henkilöllä on oikeus saada kunkin jäsenvaltion toimivaltaiselta laitokselta suurempi 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti lasketuista määristä.

4. Jos 1 kohdan a alakohdan mukainen laskelma jossain jäsenvaltiossa johtaa aina siihen tulokseen, että itsenäinen etuus on vähintään yhtä suuri kuin 1 kohdan b alakohdan mukaisesti laskettu *pro rata* -etuus, toimivaltainen laitos voi luopua *pro rata* -laskelmasta täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Tällaiset tapaukset esitetään liitteessä VIII.

53 artikla

Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi

1. Kaikkia samalle henkilölle täyttyneiden vakuutus- ja/tai asumiskausien perusteella laskettuja tai myönnettyjä päällekkäisiä työkyvyttömyys-, vanhuus- ja perhe-eläke-etuuksia pidetään päällekkäisinä samanlaisina etuuksina.

2. Päällekkäisiä etuuksia, joita ei voida pitää 1 kohdan mukaisesti samanlaisina, pidetään päällekkäisinä erilaisina etuuksina.

3. Jos työkyvyttömyys-, vanhuus- tai perhe-eläke-etuus on päällekkäinen samanlaisen etuuden tai erilaisen etuuden tai muun tulon kanssa, jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjä päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä noudatettaessa sovelletaan seuraavia säännöksiä:

- a) toimivaltainen laitos ottaa huomioon toisessa jäsenvaltiossa saadut etuudet tai tulot vain, jos sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään ulkomailla saatujen etuuksien tai tulojen huomioon ottamista;
- b) toimivaltainen laitos ottaa huomioon toisesta jäsenvaltiosta maksettavien etuuksien määrän ennen verojen, sosiaaliturvamaksujen ja muiden henkilökohtaisten maksujen tai vähennysten vähentämistä, ellei sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetä päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamista tällaisen vähentämisen jälkeen täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti;
- c) toimivaltainen laitos ei ota huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vapaaehtoisen vakuutuksen tai jatkuvan valinnaisen vakuutuksen perusteella saavutettujen etuuksien määrää;
- d) jos vain yksi jäsenvaltio soveltaa päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä siksi, että asianomainen henkilö saa samanlaisia tai erilaisia etuuksia muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen nojalla tai saa muissa jäsenvaltioissa hankittua tuloa, maksettavaa etuutta voidaan pienentää vain tällaisten etuuksien tai tällaisen tulon määrällä.

54 artikla

Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys

1. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla maksettavat samanlaiset etuudet ovat päällekkäisiä, jäsenvaltion lainsäädännön päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä ei sovelleta *pro rata* -etuuteen.

2. Päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä sovelletaan itsenäiseen etuuteen vain, jos kyseessä on

a) etuus, jonka määrä ei riipu vakuutus- tai asumiskausien pituudesta;

tai

b) etuus, jonka määrä määritetään sen laskennallisen kauden perusteella, joka katsotaan täyttyneeksi sen päivämäärän, jona riski toteutui, ja myöhemmän päivämäärän välillä, jos tämä etuus on päällekkäinen

i) samantyyppisen etuuden kanssa, paitsi jos kahden tai useamman jäsenvaltion välillä on tehty sopimus, jonka tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen useammin kuin kerran,

tai

ii) edellä a alakohdassa tarkoitettujen etuuden kanssa.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettut etuudet ja sopimukset luetaan liitteessä IX.

55 artikla

Erilaisten etuuksien päällekkäisyys

1. Jos erilaisten etuuksien tai muun tulon saaminen edellyttää asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännössä annettujen päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamista, kun kyseessä on:

a) kaksi itsenäistä etuutta tai useampi itsenäinen etuus, toimivaltaiset laitokset jakavat huomioon otettujen etuuksien tai muiden tulojen määrät niiden etuuksien lukumäärällä, joihin kyseisiä sääntöjä sovelletaan;

tämän alakohdan soveltaminen ei kuitenkaan voi evätä asianomaiselta henkilöltä eläkkeensaajan asemaa sovellettaessa tämän osaston muita lukuja täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti;

b) yksi tai useampi *pro rata* -etuus, toimivaltaiset laitokset ottavat huomioon saadut etuudet tai muut tulot sekä kaikki päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamisessa huomioon otettavat tekijät soveltamalla vakuutus- ja/tai asumiskausien välistä suhdetta, joka on vahvistettu 52 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua laskentaa varten;

c) yksi tai useampi itsenäinen etuus ja yksi tai useampi *pro rata* -etuus, toimivaltaiset laitokset soveltavat *mutatis mutandis* a alakohtaa itsenäisten etuuksien osalta ja b alakohtaa *pro rata* -etuuksien osalta.

2. Toimivaltainen laitos ei sovello itsenäisten etuuksien osalta säädettyä jakamista, jos sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään erilaisten etuuksien ja/tai muiden tulojen sekä kaikkien muiden tekijöiden huomioon ottamista laskettaessa osaa niiden määrästä soveltamalla 52 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua vakuutus- ja/tai asumiskausien välistä suhdetta.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan *mutatis mutandis*, jos yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään, että oikeutta etuuteen ei synny silloin, kun asianomainen saa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti maksettavaa erilaista etuutta tai muuta tuloa.

56 artikla

Etuuksien laskemista koskevat täydentävät säännökset

1. Asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen teoreettisten ja *pro rata* -määrän laskemiseksi sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaisesti ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- ja/tai asumiskausien kokonaispituus ylittää näistä jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä täyden etuuden saamiseksi vaaditun enimmäispituuden, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottaa huomioon tämän enimmäispituuden täyttyneiden kausien kokonaispituuden asemesta; tällainen laskentamenetelmä ei saa johtaa siihen, että kyseisen laitoksen on maksettava suurempi etuus kuin sen soveltaman lainsäädännön edellyttämä täysi etuus. Tätä säännöstä ei sovelleta etuuksiin, joiden määrä ei riipu vakuutuksen pituudesta;

- b) päällekkäisten kausien huomioon ottamista koskevasta menettelystä säädetään täytäntöönpanoasetuksessa;
- c) jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään, että etuudet lasketaan tulojen, maksujen, maksuperusteiden, korotusten, ansioiden tai muiden määrien taikka niistä useamman yhdistelmän (keskimäärien, suhteellisten, kiinteiden tai laskennallisten määrien) perusteella, toimivaltainen laitos
- i) määrittää etuuksien laskentaperustan ainoastaan soveltamansa lainsäädännön nojalla täyttyneiden vakuutuskausien mukaisesti,
- ii) käyttää muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutus- ja/tai asumiskausien mukaan laskettavien määrien määrittämiseksi samoja tekijöitä, joita käytetään sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutuskausien määrittämiseen tai toteamiseen,

asianomaisen jäsenvaltion osalta liitteessä XI säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien laskemisessa huomioon otettujen tekijöiden nykyarvoon muuntamista, sovelletaan tarvittaessa tekijöihin, jotka tämän jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen tulee 1 kohdan mukaisesti ottaa huomioon, kun on kyse muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneistä vakuutus- tai asumiskausista.

57 artikla

Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet

1. Sen estämättä, mitä 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, jäsenvaltion laitos ei ole velvollinen myöntämään etuuksia soveltamansa lainsäädännön mukaan täyttyneiden, riskin toteutuessa huomioon otettujen kausien perusteella, jos

— kyseiset kaudet kestävät alle yhden vuoden,

ja

— kyseisen lainsäädännön nojalla oikeutta etuuteen ei saavuteta yksinomaan näiden kausien perusteella.

Tätä artiklaa sovellettaessa "kausilla" tarkoitetaan kaikkia vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskausia, jotka joko antavat oikeuden kyseiseen etuuteen tai lisäävät sitä suoraan.

2. Kunkin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottaa huomioon 1 kohdassa tarkoitettut kaudet soveltaessaan 52 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa.

3. Jos 1 kohdan säännösten soveltamisen tuloksena kaikki asianomaisten jäsenvaltioiden laitokset vapautuisivat velvoitteistaan, etuudet myönnetään yksinomaan näistä viimeisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät, ikään kuin kaikki täyttyneet ja 6 artiklan ja 51 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti huomioon otetut vakuutus- ja asumiskaudet olisivat täyttyneet tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

58 artikla

Lisän myöntäminen

1. Sellaiselle etuuksien saajalle, johon tätä lukua sovelletaan, ei voida siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu ja jonka lainsäädännön mukaan etuus on hänelle maksettava, myöntää etuutta, joka on pienempi kuin kyseisen lainsäädännön mukainen vähimmäisetuus sellaiselta vakuutus- tai asumiskaudelta, joka on yhtä pitkä kuin kaikki suoritusta varten tämän luvun mukaisesti huomioon otetut kaudet.

2. Tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos maksaa asianomaiselle hänen asuessaan kyseisessä valtiossa lisän, joka on yhtä suuri kuin tämän luvun mukaisesti maksettavien etuuksien kokonaismäärän ja vähimmäisetuuden määrän erotus.

59 artikla

Etuuksien uudelleenlaskenta ja nykyarvoon muuntaminen

1. Jos etuuksien määräytymistapaa tai laskemissääntöjä muutetaan jäsenvaltion lainsäädännön nojalla tai jos asianomaisen henkilökohtainen tilanne muuttuu merkittävästi siten, että etuuden määrää olisi kyseisen lainsäädännön nojalla tarkistettava, etuus lasketaan uudelleen 52 artiklan mukaisesti.

2. Jos toisaalta elinkustannusten nousun tai tulotason muutosten tai muiden tarkistusta edellyttävien seikkojen vuoksi asianomaisen jäsenvaltion etuuksia muutetaan prosenttimäärällä tai kiinteällä määrällä, tällaista prosenttimäärää tai kiinteää määrää on sovellettava sellaisenaan 52 artiklan mukaisesti määritettyihin etuuksiin, ilman että uudelleenlaskemista tarvitaan.

60 artikla

Erityissäännökset virkamiesten osalta

1. Henkilöihin, jotka kuuluvat virkamiesten erityisjärjestelmään, sovelletaan *mutatis mutandis* 6 artiklaa, 50 artiklaa, 51 artiklan 3 kohtaa ja 52–59 artiklaa.

2. Jos toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan virkamiesten erityisjärjestelmän mukaisten etuuksien saaminen, suorittaminen, säilyttäminen tai takaisinsaaminen voi kuitenkin tapahtua vain sillä edellytyksellä, että kaikki vakuutuskaudet ovat täyttyneet kyseisen jäsenvaltion yhdessä tai useammassa virkamiesten erityisjärjestelmässä tai että ne kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä katsotaan tällaisia kausia vastaaviksi, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon vain ne kaudet, jotka voidaan sen soveltaman lainsäädännön mukaan tunnustaa.

Jos näin täyttyneet kaudet huomioon ottaen asianomainen henkilö ei täytä edellytyksiä kyseisten etuuksien saamiselle, kyseiset kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksen mukaan ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan järjestelmän mukaisia etuuksia.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan virkamiesten erityisjärjestelmän mukaiset etuudet lasketaan viitekauden aikana saadun viimeisen palkan tai saatujen viimeisten palkkojen perusteella, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa etuuksia laskiessaan huomioon vain ne asianmukaisesti nykyarvoon muunnetut palkat, jotka on saatu kautena tai kausina, jona tai joina asianomaiseen henkilöön on sovellettu kyseistä lainsäädäntöä.

6 LUKU

Työttömyysetuudet

61 artikla

Vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien yhteenlaskemista koskevat erityissäännökset

1. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi, takaisinsaamiseksi tai keston määrittämiseksi edellytetään joko vakuutuskausien tai työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien täyttymistä, on otettava tarpeellisessa määrin huomioon vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ikään kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

Jos sovellettavassa lainsäädännössä etuuksien saamiseksi edellytetään vakuutuskausien täyttymistä, toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneitä työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia ei oteta kuitenkaan huomioon, ellei näitä kausia olisi pidetty vakuutuskausina, jos ne olisivat täyttyneet sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

2. Jäljempänä 65 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta tämän artiklan 1 kohdan soveltamiseksi edellytetään, että asianomainen henkilö on viimeksi, sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan, täyttänyt

— vakuutuskausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää vakuutuskausia,

tai

— työskentelykausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää työskentelykausia,

tai

— itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia.

62 artikla

Etuuksien laskeminen

1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan etuudet on laskettava aiempien palkka- tai ammatitulojen perusteella, on otettava huomioon yksinomaan ne palkka- tai ammatitulot, jotka asianomainen henkilö on saanut viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tämän lainsäädännön alaisena.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään palkkatulojen määrittämiseksi tiettyä viitekautta, jonka pohjalta etuuksien määrä lasketaan, ja kun asianomainen henkilö oli toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen koko kyseisen viitekauden ajan tai osan siitä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdasta poiketen asuinpaikan laitoksen on otettava 65 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen rajoitettujen henkilöiden osalta täytäntöönpanoasetuksen mukaisesti huomioon ne palkka- tai ammatitulot, jotka asianomainen henkilö on saanut jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntöä häneen sovellettiin hänen toimiessaan viimeksi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

63 artikla

Erityissäännökset asumissääntöjen huomiotta jättämisestä

Tätä lukua sovellettaessa sovelletaan 7 artiklaa ainoastaan 64 ja 65 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ja niissä säädettyin rajoituksin.

64 artikla

Työttömät, jotka menevät toiseen jäsenvaltioon

1. Kokonaan työtön henkilö, joka täyttää toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset edellytykset etuuden saamiselle ja joka menee toiseen jäsenvaltioon hakeakseen sieltä työtä, säilyttää oikeuden saada työttömyysetuusia rahana seuraavin edellytyksin ja rajoituksin:

- a) ennen lähtöä työttömän on täytynyt rekisteröityä työnhakijaksi ja pysyä toimivaltaisen jäsenvaltion työvoimaviranomaisten käytettävissä vähintään neljän viikon ajan työttömäksi tulemisen jälkeen. Toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat kuitenkin antaa hänelle luvan lähteä ennen tämän ajan päättymistä;
- b) työttömän on rekisteröidyttävä työnhakijaksi tulojäsenvaltion työvoimaviranomaisille, oltava tulovaltiossa järjestetyn valvontamenettelyn alainen ja noudatettava kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella asetettuja ehtoja. Tämä edellytys katsotaan täyttyneeksi rekisteröitymistä edeltäneeltä kaudelta, jos asianomainen henkilö on rekisteröitynyt seitsemän päivän kuluessa siitä, kun hän on lakannut olemasta lähtöjäsenvaltion työvoimaviranomaisten käytettävissä. Poikkeustapauksissa toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat pidentää tätä aikaa;
- c) oikeus etuuksiin jatkuu kolmen kuukauden ajan siitä päivästä, jona asianomainen lakkasi olemasta lähtöjäsenvaltionsa työvoimaviranomaisten käytettävissä, edellyttäen että etuuksien myöntämisen kokonaisaika ei ylitä sitä kokonaisaikaa, jona hänellä on oikeus etuuksiin tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat pidentää kolmen kuukauden ajan enintään kuudeksi kuukaudeksi;
- d) toimivaltainen laitos myöntää etuudet soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ja omalla kustannuksellaan.

2. Jos asianomainen henkilö palaa toimivaltaiseen jäsenvaltioon sen kauden päättymiseen mennessä, jonka aikana hänellä on oikeus etuuksiin 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, hänellä on edelleen oikeus etuuksiin tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Hän menettää kaikki oikeudet toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisiin etuuksiin, jos hän ei palaa sinne tämän kauden päättymiseen mennessä, ellei kyseisessä lainsäädännössä ole asiasta edullisempia säännöksiä. Poikkeustapauksissa toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat sallia asianomaisen henkilön palata myöhemmin menettämättä oikeuttaan etuuksiin.

3. Ellei toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä ole asiasta edullisempia säännöksiä, sen kauden kokonaiskesto, jonka osalta oikeus etuuksiin 1 kohdan nojalla säilyy, on kahden työskentelykauden välisenä aikana enintään kolme kuukautta. Toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat pidentää tämän ajan enintään kuudeksi kuukaudeksi.

4. Toimivaltaisen jäsenvaltion ja työnhakujäsenvaltion laitosten ja viranomaisten välistä tietojenvaihtoa, yhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevista järjestelyistä säädetään täytäntöönpanoasetuksessa.

65 artikla

Työttömät, jotka asuivat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Osittain tai ajoittain työttömänä olevan henkilön, joka viimeisimmän palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimintansa aikana asui muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, on ilmoitauduttava työnantajansa tai toimivaltaisen jäsenvaltion työvoimaviranomaisten käytettäväksi. Hän saa etuuksia toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin hän asuisi kyseisessä jäsenvaltiossa. Nämä etuudet myöntää toimivaltaisen jäsenvaltion laitos.

2. Kokonaan työttömän, joka viimeisimmän palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimintansa aikana asui muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka edelleen asuu kyseisessä jäsenvaltiossa tai palaa sinne, on ilmoitauduttava asuinjäsenvaltionsa työvoimaviranomaisten käytettäväksi. Kokonaan työtön voi lisäksi ilmoittautua sen jäsenvaltion työvoimaviranomaisten käytettäväksi, jossa hän viimeksi toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 64 artiklan soveltamista.

Muun työttömän henkilön kuin rajatyöntekijän, joka ei palaa asuinjäsenvaltionsa, on ilmoitauduttava sen jäsenvaltion työvoimaviranomaisten käytettäväksi, jonka lainsäädäntöä häneen viimeksi sovellettiin.

3. Edellä 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun työtömän henkilön on rekisteröidyttävä työnhakijaksi asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisen työvoimaviranomaisen luona, oltava kyseisessä valtiossa järjestetyn valvontamenettelyn alainen ja noudatettava kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella asetettuja ehtoja. Jos hän päättää rekisteröityä työnhakijaksi myös jäsenvaltiossa, jossa hän viimeksi toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, hänen on noudatettava kyseisessä valtiossa sovellettavia velvoitteita.

4. Edellä 2 kohdan toisen virkkeen ja 3 kohdan toisen virkkeen täytäntöönpanosta sekä tietojenvaihtoa, yhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevista järjestelyistä asuinjäsenvaltion ja sen jäsenvaltion, jossa hän viimeksi työskenteli, laitosten ja viranomaisten välillä säädetään täytäntöönpanoasetuksessa.

5. a) Edellä 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä tarkoitettu työtön henkilö saa etuuksia asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin häneen olisi hänen viimeisimmän palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimintansa aikana sovellettu kyseistä lainsäädäntöä. Kyseiset etuudet myöntää asuinpaikan laitos.

b) Kun muu kuin rajatyöntekijä, jolle on myönnetty etuuksia sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen kustannuksella, jonka lainsäädäntöä häneen viimeksi sovellettiin, palaa asuinjäsenvaltioon, hän saa kuitenkin etuuksia ensin 64 artiklan mukaisesti ja a alakohdan mukaisten etuuksien saamista lykätään siksi ajaksi, jona hän saa etuuksia sen lainsäädännön nojalla, jota häneen viimeksi sovellettiin.

6. Asuinpaikan laitos maksaa 5 kohdan nojalla myöntämänsä etuudet edelleen omalla kustannuksellaan. Jollei 7 kohdasta muuta johdu, sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädäntöä henkilöön viimeksi sovellettiin, korvaa kuitenkin asuinpaikan laitoksen kolmen ensimmäisen kuukauden aikana antamat etuudet tälle laitokselle täysimääräisesti. Kyseisenä aikana korvattava määrä ei saa olla suurempi kuin määrä, joka toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella maksetaan työttömyyden vuoksi. Edellä 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa ajanjakso, jona etuuksia myönnetään 64 artiklan mukaisesti, vähennetään tämän kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetusta ajasta. Korvaamista koskevista järjestelyistä säädetään täytäntöönpanoasetuksessa.

7. Edellä 6 kohdassa tarkoitettua korvausaikaa pidennetään kuitenkin viideksi kuukaudeksi, kun asianomainen henkilö on edeltävien 24 kuukauden aikana täyttänyt vähintään 12 kuukauden pituisia työskentelykausia joko palkattuna työntekijänä tai

itsenäisenä ammatinharjoittajana siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntöä häneen viimeksi sovellettiin, jos nämä kaudet antaisivat oikeuden saada työttömyysetuuksia.

8. Edellä 6 ja 7 kohdan soveltamiseksi kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista jäsenvaltioiden laitosten välillä.

7 LUKU

Varhaiseläke-etuudet

66 artikla

Etuudet

Silloin, kun sovellettavassa lainsäädännössä varhaiseläke-etuuksien saamiseksi edellytetään vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien täyttymistä, ei sovelleta 6 artiklaa.

8 LUKU

Perhe-etuudet

67 artikla

Toisessa jäsenvaltiossa asuvat perheenjäsenet

Henkilöllä on oikeus perhe-etuuksiin toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, myös toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta, ikään kuin he asuisivat ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa. Eläkkeensaajalla on kuitenkin oikeus perhe-etuuksiin hänen eläkkeensä osalta toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

68 artikla

Ensisijaisuussäännöt päällekkäisyystilanteessa

1. Jos samana aikana ja samoja perheenjäseniä varten myönnetään etuuksia usean jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, sovelletaan seuraavia ensisijaisuussääntöjä:

a) jos useamman jäsenvaltion on maksettava etuuksia eri perustein, ensisijaisuusjärjestys on seuraava: ensisijaisesti palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella saavutetut oikeudet, toissijaisesti eläkkeensaamisen perusteella saavutetut oikeudet ja viimeisenä asumisen perusteella saavutetut oikeudet;

- b) jos useamman jäsenvaltion on maksettava etuuksia samoin perustein, ensisijaisuusjärjestys määräytyy seuraavin lisäperustein:

- i) Jos kyse on palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella saavutetuista oikeuksista: lasten asuinpaikka edellyttäen, että edellä tarkoitettua toimintaa harjoitetaan siellä, ja toissijaisesti, tapauksen mukaan, kyseessä olevien eri lainsäädäntöjen mukaisten etuuksien suurin määrä. Viimeksi mainitussa tapauksessa etuuk-sien kustannukset jaetaan täytäntöönpanoasetuksessa määriteltujen perusteiden mukaisesti;
- ii) jos kyse on eläkkeensaamisen perusteella saavutetuista oikeuksista: lasten asuinpaikka edellyttäen, että sen lain-säädännön perusteella maksetaan eläkettä, ja toissijai-sesti, soveltuviissa tapauksissa, kyseessä olevien eri lain-säädäntöjen mukainen pisin vakuutus- tai asumiskausi;
- iii) jos kyse on asumisen perusteella saavutetuista oikeuk-sista: lasten asuinpaikka.

2. Jos oikeudet ovat päällekkäisiä, perhe-etuudet myönnetään sen lainsäädännön mukaisesti, joka on määritelty ensisijaiseksi 1 kohdan säännösten mukaisesti. Toisen lainsäädännön tai tois-ten lainsäädäntöjen mukainen oikeus perhe-etuuksiin keskeyte-tään ensiksi mainitun lainsäädännön mukaiseen määrään, ja kyseisen määrän ylittävä osuus maksetaan tarvittaessa erotusetuu-tena. Erotusetuutta ei kuitenkaan tarvitse maksaa jossakin toisessa jäsenvaltiossa asuvista lapsista, jos oikeus kyseiseen etuuteen perustuu ainoastaan asumiseen.

3. Jos 67 artiklan mukaisesti perhe-etuuksia koskeva hakemus on toimitettu sellaisen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, vaikkakaan ei tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen ensisijaisten oikeuksien perusteella,

- a) kyseisen laitoksen on toimitettava hakemus viipymättä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan ensisijaisesti, ilmoitettava asiasta asianomaiselle henkilölle ja maksettava tarvittaessa 2 kohdassa tarkoitettu erotusetuus, tämän vaikuttamatta tilapäistä etuuksien myön-tämistä koskevien täytäntöönpanoasetuksen säännösten soveltamiseen;
- b) sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädän-töä sovelletaan ensisijaisesti, on käsiteltävä hakemus, ikään kuin se olisi toimitettu suoraan sille, ja päivämäärää, jona hakemus on toimitettu ensimmäiselle laitokselle, pidetään sinä päivämääränä, jona hakemus on toimitettu ensisijaiselle laitokselle.

69 artikla

Täydentävät säännökset

1. Jos 67 ja 68 artiklaa noudattaen määritetyn lainsäädännön perusteella orvoille ei synny oikeutta täydentäviin tai erityisiin perhe-etuuksiin, tällaiset etuudet maksetaan edellä mainitun lain-säädännön perusteella saavutettujen muiden perhe-etuuksien täy-dennyksenä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka pii-riin edesmennyt työntekijä oli kuulunut pisimpään, edellyttäen, että oikeus etuuksiin oli saatu kyseisen lainsäädännön perusteella. Jos oikeutta ei synny tämän lainsäädännön mukaan, tutkitaan edellytykset tällaisen oikeuden saavuttamiselle muiden jäsenvalti-oiden lainsäädäntöjen mukaan ja etuudet myönnetään alenevassa järjestyksessä sellaisten vakuutus- tai asumiskausien pituuden mukaan, jotka ovat täyttyneet näiden jäsenvaltioiden lainsäädän-nön mukaisesti.

2. Eläkkeinä tai eläkkeen täydennyksenä suoritettavat etuudet myönnetään ja lasketaan 5 luvun mukaisesti.

9 LUKU

Erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet

70 artikla

Yleisiä säännöksiä

1. Tätä artiklaa sovelletaan erityisiin maksuihin perustumatto-miin rahaetuuksiin, jotka myönnetään sellaisen lainsäädännön perusteella, jossa sen henkilöllisen soveltamisalan, tavoitteiden ja/tai myöntämisedellytysten takia on piirteitä sekä 3 artik-lan 1 kohdassa tarkoitettusta sosiaaliturvalainsäädännöstä että sosiaalihuollosta.

2. Tässä luvussa "erityisillä maksuihin perustumattomilla rahaetuuksilla" tarkoitetaan etuuksia,

- a) joilla on tarkoitus antaa joko

- i) lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa 3 artiklan 1 koh-dassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin kuuluvien ris-kien varalta ja joilla varmistetaan asianomaisille henki-löille vähimmäistoimeentulo ottaen huomioon kyseisen jäsenvaltion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne,

tai

- ii) yksinomaan vammaisten erityissuojelua ja jotka liittyvät läheisesti henkilön sosiaaliseen ympäristöön kyseisessä jäsenvaltiossa;

ja

- b) jotka rahoitetaan yksinomaan yleisten julkisten menojen kattamiseen tarkoitetuilla pakollisilla veroilla ja joiden myöntämis- ja laskemisedellytykset eivät ole riippuvaisia etuudensaajan maksuista. Maksuihin perustuvan etuuden lisänä myönnettyjä etuuksia ei kuitenkaan yksin tästä syystä ole pidettävä maksuihin perustuvina etuuksina;

ja

- c) jotka on mainittu liitteessä X.

3. Edellä 7 artiklaa ja tämän osaston muita lukuja ei sovelleta tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettut etuudet myönnetään asianomaisille henkilöille ainoastaan heidän asuinjäsenvaltiossaan sen lainsäädännön mukaisesti. Kyseiset etuudet antaa asuinpaikan laitoksella kustannuksellaan.

IV OSASTO

HALLINTOTOIMIKUNTA JA NEUVOA-ANTAVA KOMITEA

71 artikla

Hallintotoimikunnan kokoonpano ja toimintamenetelmät

1. Euroopan yhteisöjen komission yhteyteen perustetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä hallintotoimikunta, jäljempänä "hallintotoimikunta", jossa on hallituksen edustaja kustakin jäsenvaltiosta tarvittaessa asiantuntijain avustamana. Euroopan yhteisöjen komission edustaja osallistuu hallintotoimikunnan kokouksiin neuvoa-antavassa ominaisuudessa.

2. Hallintotoimikunnan jäsenet laativat yhdessä toimikunnan säännöt.

Jäljempänä 72 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja tulkinnallisia kysymyksiä koskevat päätökset tehdään perustamissopimuksessa vahvistettujen äänestysääntöjen mukaisesti, ja ne julkistetaan tarvittavilta osin.

3. Hallintotoimikunnan sihteeristön tehtävistä huolehtii Euroopan yhteisöjen komissio.

72 artikla

Hallintotoimikunnan tehtävät

Hallintotoimikunnan tehtävänä on

a) käsitellä kaikkia hallinnollisia ja tulkinnallisia kysymyksiä, jotka johtuvat tämän asetuksen tai sen täytäntöönpanoasetuksen säännöksistä taikka mistä tahansa sopimuksesta tai järjestelystä, joka on tehty näiden perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianomaisten viranomaisten, laitosten tai henkilöiden oikeutta turvautua jäsenvaltioiden lainsäädännössä, tässä asetuksessa tai perustamissopimuksessa säädettyyn tai määrättyyn menettelyyn tai tuomioistuimeen;

b) helpottaa yhteisön oikeuden yhdenmukaista soveltamista erityisesti edistämällä kokemusten ja parhaiden hallinnollisten käytänteiden vaihtoa;

c) edistää ja kehittää jäsenvaltioiden ja niiden laitosten välistä yhteistyötä sosiaaliturvan alalla, muun muassa tiettyjä henkilöryhmiä koskevien erityiskysymysten huomioon ottamiseksi, sekä helpottaa rajat ylittävien yhteistyötoimien toteuttamista sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen alalla;

d) edistää uusien teknologioiden mahdollisimman laajaa käyttöä henkilöiden vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi etenkin uudistamalla tietojenvaihtomenettelyjä ja mukauttamalla laitosten välistä tietovirtaa sähköistä vaihtoa varten ottaen huomioon tietojenkäsittelyn kehittymisen kussakin jäsenvaltiossa; hallintotoimikunta antaa tietojenkäsittelypalveluiden rakennetta, varsinkin turvallisuutta ja standardien käyttöä, koskevat yhteiset säännöt ja vahvistaa näiden palveluiden yhteisen osan toimintatavat;

e) harjoittaa muuta toimintaa, joka kuuluu sen toimivaltaan tämän asetuksen ja sen täytäntöönpanoasetuksen tai minkä tahansa niiden perusteella tehdyn sopimuksen tai järjestelyn mukaan;

- f) tehdä Euroopan yhteisöjen komissiolle sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevia asiaankuuluvia ehdotuksia, jotta yhteisön säännöstöä voitaisiin kehittää ja ajanmukaistaa laatimalla uusia asetuksia tai muiden perustamissopimuksessa tarkoitettujen välineiden avulla;
- g) määrittää tiedot, jotka on otettava huomioon laadittaessa tilitystä tämän asetuksen säännösten nojalla jäsenvaltioiden laitoksille aiheutuneista kustannuksista, ja vahvistaa kyseisten laitosten väliset vuotuiset tilitykset 74 artiklassa tarkoitetun tilintarkastuslautakunnan kertomuksen perusteella.

73 artikla

Tietojenkäsittelyn tekninen toimikunta

- Hallintotoimikunnan yhteyteen perustetaan tietojenkäsittelyn tekninen toimikunta, jäljempänä ”tekninen toimikunta”. Tekninen toimikunta tekee hallintotoimikunnalle ehdotuksia tietojenkäsittelypalvelujen hallinnoinnin rakennetta koskeviksi yhteisiksi säännöiksi, varsinkin turvallisuuden ja standardien käytön alalla, laatii raportteja ja antaa perusteltuja lausuntoja, ennen kuin hallintotoimikunta tekee päätöksiä 72 artiklan d alakohdan mukaisesti. Hallintotoimikunta päättää teknisen toimikunnan kokoonpanosta ja toimintatavoista.
- Tätä varten tekninen toimikunta
 - kerää asiaan liittyvät tekniset asiakirjat ja tekee tutkimuksia ja muuta työtä, joita vaaditaan sen tehtävien suorittamiseksi;
 - antaa hallintotoimikunnalle 1 kohdassa tarkoitetut raportit ja perustellut lausunnot;
 - suorittaa muut tehtävät ja tutkimukset kysymyksissä, jotka hallintotoimikunta sille osoittaa;
 - huolehtii tietojenkäsittelypalveluja hyödyntävien yhteisön pilottihankkeiden ja yhteisön osalta näiden palvelujen toiminnallisten käyttöjärjestelmien johtamisesta.

74 artikla

Tilintarkastuslautakunta

- Hallintotoimikunnan yhteyteen perustetaan tilintarkastuslautakunta. Hallintotoimikunta päättää tilintarkastuslautakunnan kokoonpanosta ja toimintatavoista.

Tilintarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- tarkistaa jäsenvaltioiden esittämien keskimääräisten vuosikustannusten määrittely- ja laskumenetelmät;
- kerätä tarvittavat tiedot ja suorittaa kunkin jäsenvaltion saatavia koskevan vuosiselvityksen laatimiseksi tarvittavat laskelmat;
- antaa hallintotoimikunnalle määräajoin tarkastuskertomukset tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen täytäntöönpanosta erityisesti taloudellisten seikkojen osalta;
- toimittaa tarvittavat tiedot ja selvitykset, jotta hallintotoimikunta voi tehdä 72 artiklan g alakohdan mukaiset päätökset;
- tehdä hallintotoimikunnalle asiaankuuluvia ehdotuksia, myös tätä asetusta koskevia, jotka liittyvät a, b ja c alakohtaan;
- suorittaa kaikki tehtävät, tutkimukset tai toimeksiannot kysymyksissä, jotka hallintotoimikunta sille osoittaa.

75 artikla

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä neuvoo-antava komitea

- Perustetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä neuvoo-antava komitea, jäljempänä ”neuvoo-antava komitea”, jossa on kustakin jäsenvaltiosta:
 - yksi hallituksen edustaja;
 - yksi työntekijäjärjestöjen edustaja;
 - yksi työnantajajärjestöjen edustaja.

Kutakin edellä mainittua ryhmää varten nimitetään varajäsen kustakin jäsenvaltiosta.

Neuvoa-antavan komitean jäsenet ja heidän varajäsenensä nimitää neuvosto. Neuvoa-antavan komitean puheenjohtajana toimii Euroopan yhteisöjen komission edustaja. Neuvoa-antava komitea laatii työjärjestyksensä.

2. Neuvoa-antavan komitean toimivaltaan kuuluu Euroopan yhteisöjen komission tai hallintotoimikunnan pyynnöstä taikka omasta aloitteestaan:

- a) tarkastella yleisiä tai periaatteellisia kysymyksiä ja ongelmia, jotka johtuvat sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien yhteisön säännösten soveltamisesta varsinkin tiettyihin henkilöryhmiin;
- b) laatia lausuntoja tällaisista asioista hallintotoimikunnalle ja ehdotuksia kyseisten säännösten tarkistamiseksi.

V OSASTO

ERINÄISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ

76 artikla

Yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toimittavat toisilleen kaikkea tietoa, joka koskee

- a) toimenpiteitä tämän asetuksen täytäntöön panemiseksi;
- b) sellaisia muutoksia jäsenvaltioiden lainsäädännössä, jotka saattavat vaikuttaa tämän asetuksen täytäntöönpanoon.

2. Tämän asetuksen soveltamista varten jäsenvaltioiden viranomaiset ja laitokset tekevät toisilleen palveluksia ja toimivat niin kuin panisivat täytäntöön omaa lainsäädäntönsä. Mainittujen viranomaisten ja laitosten antama hallinnollinen apu on pääsääntöisesti maksutonta. Hallintotoimikunta vahvistaa kuitenkin korvattavien kustannusten laadun ja rajat, joiden yli menevältä osalta kustannukset on korvattava.

3. Jäsenvaltioiden viranomaiset ja laitokset voivat tämän asetuksen soveltamista varten olla suoraan yhteydessä toisiinsa ja asianomaisiin henkilöihin tai heidän edustajiinsa.

4. Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla laitoksilla ja henkilöillä on vastavuoroinen tiedotus- ja yhteistyövelvoite, jonka tarkoituksena on varmistaa asetuksen moitteeton soveltaminen.

Laitosten on hyvän hallintotavan periaatteen mukaisesti vastattava kaikkiin kyselyihin kohtuullisessa ajassa ja niiden on ilmoitettava asianomaisille henkilöille kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen heidän tämän asetuksen mukaisten oikeuksiensa käyttämiseksi.

Asianomaisten henkilöiden on ilmoitettava mahdollisimman pian toimivaltaisen jäsenvaltion ja asuinjäsenvaltion laitokselle kaikista henkilökohtaisessa tai perheensä tilanteesta tapahtuneista muutoksista, joilla on vaikutuksia heidän oikeuksiinsa etuuksiin tämän asetuksen perusteella.

5. Jos 4 kohdan kolmannessa alakohdassa säädettyä ilmoittamisvelvoitetta ei noudateta, siitä voi aiheutua oikeasuhteisia toimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimenpiteiden on kuitenkin oltava vastaavia kuin ne, joita sovelletaan sisäiseen oikeusjärjestykseen kuuluvissa samanlaisissa tilanteissa, eivätkä ne saa käytännössä tehdä mahdottomaksi tai liian vaikeaksi tällä asetuksella asianomaisille henkilöille annettujen oikeuksien käyttämistä.

6. Jos tämän asetuksen tulkinnassa tai soveltamisessa ilmenee vaikeuksia, jotka voisivat vaarantaa asetuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön oikeudet, toimivaltaisen jäsenvaltion laitoksen tai kyseisen henkilön asuinjäsenvaltion laitoksen on otettava yhteyttä laitokseen tai laitoksiin muussa jäsenvaltiossa tai muissa jäsenvaltioissa, joita asia koskee. Jos asiaa ei pystytty ratkaisemaan kohtuullisessa ajassa, asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset voivat kääntyä hallintotoimikunnan puoleen.

7. Jäsenvaltion viranomaiset, laitokset ja tuomioistuimet eivät saa evätä niille toimitettuja hakemuksia tai muita asiakirjoja sillä perusteella, että ne on laadittu toisen jäsenvaltion virallisella kielellä, joka on perustamissopimuksen 290 artiklan nojalla vahvistettu yhteisön toimielinten viralliseksi kieleksi.

77 artikla

Henkilötietojen suoja

1. Jos jäsenvaltion viranomaiset tai laitokset toimittavat tämän asetuksen tai täytäntöönpanoasetuksen perusteella henkilötietoja toisen jäsenvaltion viranomaisille tai laitoksille, toimittamiseen sovelletaan tietoja toimittavan jäsenvaltion tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä. Kaikki tiedot vastaanottaneen valtion viranomaisen tai laitoksen tekemät tiedonsiirrot sekä tämän valtion suorittama tietojen tallentaminen, muuttaminen ja hävittäminen tapahtuu vastaanottavan jäsenvaltion tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaan.

2. Jäsenvaltion lähettäessä toiselle jäsenvaltiolle tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen soveltamiseksi vaadittuja tietoja noudatetaan yhteisön säännöksiä, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja vapaassa liikkumisessa.

78 artikla

Tietojenkäsittely

1. Jäsenvaltioiden on asteittain ryhdyttävä käyttämään uusia teknologioita tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen soveltamiseksi vaadittujen tietojen vaihdossa ja käsittelyssä ja tietoihin pääsyssä. Euroopan yhteisöjen komissio tukee yhteisten etujen mukaista toimintaa heti, kun jäsenvaltiot ottavat tällaisia tietojenkäsittelypalveluja käyttöön.

2. Kukin jäsenvaltio on vastuussa omien tietojenkäsittelypalvelujensa hallinnosta luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja vapaassa liikkumisessa koskevien yhteisön säännösten mukaisesti.

3. Toisen jäsenvaltion viranomainen tai laitos ei voi evätä jonkin laitoksen tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen säännösten mukaisesti lähettämää tai julkaisemaa sähköistä asiakirjaa sillä perusteella, että se on saatu sähköisesti, jos vastaanottava laitos on ilmoittanut pystyvänsä ottamaan sähköisiä asiakirjoja vastaan. Tällaisten asiakirjojen kopiointia ja tallentamista pidetään alkuperäisen asiakirjan oikeana ja tarkkana kopiona tai asiakirjassa käsitellyn tiedon esittämisenä, ellei toisin näytetä.

4. Sähköistä asiakirjaa pidetään pätevänä, jos tietojärjestelmässä, johon se on tallennettu, on tarvittavat suojaukset, joilla voidaan estää tallenteen muuttaminen, välittäminen edelleen tai luvaton pääsy siihen. Tallennettu tieto on milloin tahansa voitava tuottaa uudelleen välittömästi luettavassa muodossa. Jos sähköinen asiakirja siirretään sosiaaliturvalaitoksesta toiseen, aiheelliset suojatoimet on toteutettava luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja vapaassa liikkumisessa koskevien yhteisön säännösten mukaisesti.

79 artikla

Sosiaaliturva-alan toimien rahoitus

Tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen osalta Euroopan yhteisöjen komissio voi rahoittaa kokonaan tai osittain:

- a) toimia, joiden tarkoituksena on kehittää jäsenvaltioiden sosiaaliturvaviranomaisten ja -laitosten välistä tiedonvaihtoa, etenkin sähköistä tiedonvaihtoa;

- b) kaikkia muita toimia, joiden tarkoituksena on soveltuvimpia keinoja käyttäen antaa tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluville henkilöille ja heidän edustajilleen tietoa tästä asetuksesta johtuvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

80 artikla

Vapautukset

1. Kaikki jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyt vapautukset veroista, leimaveroista, notariaatti- tai rekisteröintimaksuista tai niiden alentaminen tämän jäsenvaltion lainsäädännön soveltamiseksi vaadittavien todistusten tai asiakirjojen osalta on ulotettava samanlaisiin todistuksiin tai asiakirjoihin, jotka vaaditaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön tai tämän asetuksen soveltamiseksi.

2. Kaikenlaiset tämän asetuksen soveltamiseksi vaadittavat selvitykset, asiakirjat ja todistukset vapautetaan velvoitteesta, jonka mukaan diplomaattisten tai konsuliviranomaisten on todistettava ne oikeaksi.

81 artikla

Hakemukset, ilmoitukset tai valitukset

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tietyssä ajassa tämän jäsenvaltion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle toimitettavat hakemukset, ilmoitukset tai valitukset katsotaan jätetyksi määräajan kuluessa, jos ne on toimitettu samassa ajassa toisen jäsenvaltion vastaavalle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle. Tällaisessa tapauksessa viranomainen, laitos tai tuomioistuin, joka vastaanottaa hakemuksen, ilmoituksen tai valituksen, toimittaa sen viipymättä ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle joko suoraan tai kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kautta. Päivämäärä, jona tällaiset hakemukset, ilmoitukset tai valitukset on toimitettu toisen jäsenvaltion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan päivämääräksi, jona ne on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle.

82 artikla

Lääkärintarkastukset

Jäsenvaltion lainsäädännön edellyttämät lääkirintarkastukset voi toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä tehdä etuuksia hakevan tai etuuksiin oikeutetun henkilön asuin- tai oleskelupaikan laitos toisessa jäsenvaltiossa täytäntöönpanoasetuksessa säädetyn tai kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä sovituin edellytyksin.

83 artikla

Lainsäädännön soveltaminen

Tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista koskevat erityissäännökset mainitaan liitteessä XI.

84 artikla

Maksujen periminen ja etuuksien takaisinperintä

1. Jäsenvaltion laitokselle maksettavat maksut voidaan periä ja jäsenvaltion laitoksen perusteetta antamat etuudet voidaan periä takaisin toisessa jäsenvaltiossa viimeksi mainitun jäsenvaltion vastaavalle laitokselle maksettavien maksujen perimisessä ja sen perusteetta antamien etuuksien takaisin perimisessä noudatettavien menettelyjen ja sovellettavien vakuuksien ja etuoikeuksien mukaisesti.

2. Tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten täytäntöönpanokelpoiset päätökset, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti vahvistettujen maksujen, korkojen tai muiden kulujen perimistä tai perusteetta annettujen etuuksien takaisin perimistä, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä toisessa jäsenvaltiossa sen lainsäädännössä säädettyjen rajoitusten ja menettelyjen ja kaikkien muiden vastaaviin päätöksiin sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Päätökset julistetaan täytäntöönpanokelpoisiksi kyseisessä jäsenvaltiossa, mikäli sen lainsäädäntö ja muut menettelyt sitä edellyttävät.

3. Jos kyseessä on ulosmittaus-, konkurssi- tai akordimenettely, jonkin jäsenvaltion laitoksen saataviin toisessa jäsenvaltiossa sovelletaan samoja etuoikeuksia kuin samanlaisiin saataviin viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä.

4. Tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevat menettelyt, mukaan lukien kustannusten korvaaminen, annetaan täytäntöönpanoasetuksessa tai tarvittaessa täydentävästi jäsenvaltioiden välillä sopimuksella.

85 artikla

Laitosten oikeudet

1. Jos henkilö saa etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön nojalla tapaturmasta, joka johtui toisessa jäsenvaltiossa sattuneesta tapah-
tumasta, etuuksien myöntämisestä vastuussa olevan laitoksen

oikeudet kolmanteen osapuoleen nähden, joka on velvollinen suorittamaan korvausta tapaturmasta, määritetään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

a) jos etuuksien myöntämisestä vastaava laitos saa soveltamansa lainsäädännön perusteella oikeudet, jotka etuuden saajalla on kolmanteen osapuoleen nähden, tällainen sijaantulo-oikeus tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa;

b) jos etuuksien myöntämisestä vastaavalla laitoksella on välittömiä oikeuksia kolmanteen osapuoleen nähden, kaikki jäsenvaltiot tunnustavat tällaiset oikeudet.

2. Jos henkilö saa etuuksia jäsenvaltion lainsäädännön nojalla tapaturmasta, joka johtui toisessa jäsenvaltiossa sattuneesta tapah-
tumasta, henkilöön tai toimivaltaiseen laitokseen sovelletaan kyseisen lainsäädännön säännöksiä, joissa määritetään, missä tapauksissa työnantajat tai niiden työntekijät vapautuvat vahingonkorvausvastuusta.

Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös etuuksien myöntämisestä vastaavan laitoksen oikeuksiin työnantajiin tai niiden työntekijöihin nähden niissä tapauksissa, joissa heitä ei ole vapautettu vastuusta.

3. Jos 35 artiklan 3 kohdan ja/tai 41 artiklan 2 kohdan mukaisesti kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio taikka niiden toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet sopimuksen toimivaltaansa kuuluvien laitosten välisistä korvauksista luopumisesta tai jos korvaus ei riipu tosiasiallisesti suoritettujen etuuksien määrästä, oikeudet, jotka syntyvät vastuussa olevaan kolmanteen osapuoleen nähden, määritetään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

a) jos asuin- tai oleskelujäsenvaltion laitos myöntää etuuksia henkilölle sen alueella sattuneen tapaturman johdosta, kyseinen laitos käyttää soveltamansa lainsäädännön mukaisesti sijaantulo-oikeutta tai oikeutta suoriin toimiin kolmatta osapuolta kohtaan, joka on velvollinen suorittamaan korvausta tapaturmasta;

b) edellä a alakohtaa sovellettaessa:

i) etuuksia saava henkilö katsotaan vakuutetuksi asuin- tai oleskelupaikan laitoksessa;

ja

ii) tämä laitos katsotaan etuuksien myöntämisestä vastaavaksi laitokseksi.

- c) edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan edelleen kaikkiin sellaisiin etuuksiin, joita korvauksista luopumista koskeva sopimus tai tosiasiallisesti suoritettujen etuuksien määrästä riippumaton korvaus ei koske.

86 artikla

Kahdenväliset sopimukset

Luxemburgin sekä Ranskan, Saksan ja Belgian välisissä suhteissa 65 artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen siirtymäkauden soveltaminen ja kesto riippuvat kahdenvälisten sopimusten tekemisestä.

VI OSASTO

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

87 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen perusteella ei kerry oikeuksia sen soveltamisen alkamispäivää edeltävältä ajalta.

2. Kaikki vakuutuskaudet ja tapauksesta riippuen kaikki työs-kentelykaudet, itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet tai asu-miskaudet, jotka jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ovat täytty-neet ennen päivää, jolloin tätä asetusta alettiin soveltaa kyseisessä jäsenvaltiossa, otetaan huomioon määritettäessä tämän asetuksen nojalla saavutettuja oikeuksia.

3. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, oikeus on saavutettu tämän asetuksen mukaisesti, vaikka se liittyy tapahtumaan, joka sattui ennen asetuksen soveltamisen alkamispäivää kyseisessä jäsenvaltiossa.

4. Etuudet, joita ei ole myönnetty tai joiden suorittaminen on keskeytetty asianomaisen henkilön kansalaisuuden tai asuinpai-kan vuoksi, myönnetään tai palautetaan kyseisen henkilön pyyn-nöstä siitä päivästä alkaen, jolloin tätä asetusta alettiin soveltaa asianomaisessa jäsenvaltiossa, edellyttäen, että oikeudet, joiden perusteella on aiemmin myönnetty etuuksia, eivät ole johtaneet kertasuorituksen maksamiseen.

5. Henkilön, jolle on myönnetty eläke ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää jossakin jäsenvaltiossa, oikeudet voi-daan hänen pyynnöstään tutkia uudelleen tämä asetus huomioon ottaen.

6. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään kahden vuoden kuluessa tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä jossakin jäsenvaltiossa, asetuksen nojalla saavutetut oikeudet tule-vat voimaan siitä päivästä alkaen, eikä minkään jäsenvaltion oikeuksien menettämistä tai rajoittamista koskevaa lain-säädäntöä voida soveltaa asianomaiseen henkilöön.

7. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään asianomai-nessa jäsenvaltiossa kahden vuoden kuluttua asetuksen soveliami-sen alkamispäivästä, oikeudet, joita ei ole menetetty tai jotka eivät ole aikaan sidottuja, tulevat voimaan pyynnön esittämispäivänä, jollei jonkin jäsenvaltion lainsäädännön soveltaminen ole edullisempaa.

8. Jos henkilöön sovelletaan tämän asetuksen mukaisesti jon-kin muun kuin sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jota häneen sovel-letaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 II osaston nojalla, häneen sovelletaan edelleen tätä lainsäädäntöä niin kauan kuin aikaisempi tilanne säilyy muuttumattomana, ellei henkilö pyydä tämän ase-tuksen nojalla sovellettavan lainsäädännön soveltamista. Pyyntö on esitettävä kolmen kuukauden kuluessa tämän asetuksen sovel-tamisen alkamispäivästä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle laitok-selle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan tämän asetuksen nojalla, jotta asianomaiseen henkilöön sovelletaan kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä alkaen. Jos pyyntö esitetään tämän määräajan päätyttyä, asian-omaiseen sovelletaan kyseistä lainsäädäntöä seuraavan kuukau-den ensimmäisestä päivästä alkaen.

9. Tämän asetuksen 55 artiklaa sovelletaan ainoastaan eläkkei-siin, joihin ei sovelleta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 c artiklaa tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivänä.

10. Asetuksen 65 artiklan 2 ja 3 kohdan toisen virkkeen sään-nöksiä sovelletaan Luxemburgiin viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä.

11. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että oikeuksiin ja velvoitteisiin tämän asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen perus-teella tehtävistä muutoksista tiedotetaan asianmukaisesti.

88 artikla

Liitteiden ajantasaistaminen

Tämän asetuksen liitteet tarkistetaan määräajoin.

89 artikla

Täytäntöönpanoasetus

Tämän asetuksen täytäntöönpanomenettelyä koskevat säännökset annetaan toisessa asetuksessa.

90 artikla

Kumoaminen

1. Kumotaan tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä alkaen neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71.

Asetus (ETY) N:o 1408/71 pysyy kuitenkin voimassa ja sen oikeusvaikutukset säilyvät seuraavien säädösten osalta:

- a) neuvoston asetus (EY) N:o 859/2003, annettu 14 päivänä toukokuuta 2003, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, joita kyseiset säännökset eivät jo koske yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi ⁽¹⁾, niin kauan kuin kyseistä asetusta ei kumota tai muuteta;
- b) neuvoston asetus (ETY) N:o 1661/85, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1985, yhteisön siirtotyöläisten sosiaaliturvaa

koskevien sääntöjen teknisestä mukauttamisesta Grönlannin osalta ⁽²⁾, niin kauan kuin kyseistä asetusta ei kumota tai muuteta;

- c) sopimus Euroopan talousalueesta ⁽³⁾ sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välinen sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ⁽⁴⁾ ja muut sopimukset, joissa viitataan asetukseen (ETY) N:o 1408/71, niin kauan kuin kyseisiä sopimuksia ei muuteta tämän asetuksen perusteella.

2. Yhteisön alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkeoikeuksien suojaamisesta 29 päivänä kesäkuuta 1998 annetussa neuvoston direktiivissä 98/49/EY ⁽⁵⁾ olevia viittauksia asetukseen (ETY) N:o 1408/71 on pidettävä viittauksina tähän asetukseen.

91 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen voimaantulopäivästä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa 29 päivänä huhtikuuta 2004.

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
P. COX

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. McDOWELL

⁽¹⁾ EUVL L 124, 20.5.2003, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 160, 20.6.1985, s. 7.

⁽³⁾ EYVL L 1, 3.1.1994, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL L 114, 30.4.2002, s. 6. Sopimus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna EU–Sveitsi-komitean päätöksellä N:o 2/2003 (EUVL L 187, 26.7.2003, s. 55).

⁽⁵⁾ EYVL L 209, 25.7.1998, s. 46.

LIITE I

ELATUSTUET, ERITYISET SYNNYTYS- JA ADOPTIOAVUSTUKSET

(1 artiklan z alakohta)

I Elatustuet

A. BELGIA

Elatussaatavia hoitavan yksikön perustamisesta liittovaltion valtiovarainministeriöön (Service public fédéral (SPF) Finances) 21 päivänä helmikuuta 2003 annetussa laissa tarkoitettut elatustuet

B. TANSKA

Lapsenetuksista annetussa laissa säädetty lapsen elatustukimaksu

11 päivänä syyskuuta 2002 annetulla lailla N:o 765 konsolidoitu lapsen elatustukimaksu

C. SAKSA

23 päivänä heinäkuuta 1979 annetun Saksan elatustukilain (Unterhaltsvorschussgesetz) mukaiset elatustukimaksut

D. RANSKA

Perheiden tukemiseen tarkoitettu avustus, joka maksetaan lapselle, jonka jompikumpi vanhempi tai kumpikaan vanhemmista ei täytä taikka ei kykene täyttämään elatusvelvoitteitaan tai ei maksa taikka ei kykene maksamaan tuomioistuimen päätöksellä vahvistettua elatusapua

E. ITÄVALTA

Lapsen elatustuen myöntämisestä annetun lain (Unterhaltsvorschussgesetz 1985 – UVG) mukaiset elatustukimaksut

F. PORTUGALI

Elatustukimaksut (laki N:o 75/98, 19. marraskuuta 1998, alaikäisten elatusturvasta)

G. SUOMI

Elatusturvalain (671/1998) mukainen elatustuki

H. RUOTSI

Elatustukilain (1996:1030) mukainen elatustuki

II Erityiset synnytys- ja adoptioavustukset**A. BELGIA**

Synnytysavustus ja adoptioavustus

B. ESPANJA

Kertasuoritteinen synnytysavustus

C. RANSKA

Synnytys- ja adoptioavustukset osana lapsen tuloon liittyviä etuuksia

D. LUXEMBURG

Syntymää edeltävät avustukset

Synnytysavustukset

E. SUOMI

Äitiysavustuslain nojalla myönnettävät äitiyspakkaus, kertasuoritteinen äitiysavustus ja kertasuoritteinen tuki kansainvälisen lapseksiottamisen kustannusten korvaamiseksi,

*LIITE II***VOIMASSA PYSYVIEN SOPIMUSTEN MÄÄRÄYKSET, JOITA SOVELTUVISSA
TAPAUKSISSA SOVELLETAAN AINOASTAAN NIIDEN SOVELTAMISALAAN
KUULUVIIN HENKILÖIHIN**

(8 artiklan 1 kohta)

Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittävät tämän liitteen sisällön perustamissopimuksen mukaisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen 91 artiklassa tarkoitettua tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää.

LIITE III

**RAJATYÖNTEKIJÄN PERHEENJÄSENTEN LUONTOISETUUKSIA KOSKEVIEN
OIKEUKSIEN RAJOITTAMINEN**

(18 artiklan 2 kohta)

TANSKA

ESPANJA

IRLANTI

ALANKOMAAT

SUOMI

RUOTSI

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

LIITE IV

**TOIMIVALTAISEEN JÄSENVALTIOON PALAAVIEN ELÄKKEENSAAJIEN
LISÄOIKEUDET**

(27 artiklan 2 kohta)

BELGIA

SAKSA

KREIKKA

ESPANJA

RANSKA

ITALIA

LUXEMBURG

ITÄVALTA

RUOTSI

LIITE V

Sellaisten entisten rajatyöntekijöiden lisäoikeudet, jotka palaavat jäsenvaltioon, jossa he ovat aiemmin toimineet palkkatyössä tai ammatinharjoittajina (sovelletaan ainoastaan, jos myös se jäsenvaltio on luettelossa, jonka toimivaltainen laitos vastaa eläkkeensaajalle hänen asuinjäsenvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannusten maksamisesta)

(28 artiklan 2 kohta)

BELGIA

SAKSA

ESPANJA

RANSKA

LUXEMBURG

ITÄVALTA

PORTUGALI

LIITE VI

**A-TYYPIN LAINSÄÄDÄNTÖ, JOHON OLISI SOVELLETTAVA ERITYISTÄ
YHTEENSOVITTAMISTA**

(44 artiklan 1 kohta)

A. KREIKKA

Maatalouden vakuutusjärjestelmään (OGA) liittyvä lainsäädäntö, lain N:o 4169/1961 mukaan.

B. IRLANTI

Vuoden 1993 konsolidoidun sosiaalihuoltolain (Social Welfare (Consolidation) Act) II osan 15 luku.

C. SUOMI

8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain mukaisesti määräytyvät ja kansaneläkelain siirtymäsäännösten (547/93) mukaisesti myönnettävät työkyvyttömyyseläkkeet.

Työkyvyttömille tai nuorena työkyvyttömäksi tullee henkilöille myönnettävät kansaneläkkeet (kansaneläkelaki 547/93).

D. RUOTSI

Ansiosidonnainen sairausetuus ja aktivointikorvaus (laki 1962:381 muutettuna lailla 2001:489).

E. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

a) Iso-Britannia

Vuonna 1992 maksuista ja etuuksista annetun lain (Contributions and Benefits Act 1992) 30A(5), 40, 41 ja 68 pykälä.

b) Pohjois-Irlanti

Vuonna 1992 maksuista ja etuuksista annetun lain (Pohjois-Irlanti) (Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992) 30A(5), 40, 41 ja 68 pykälä.

JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNTÖJEN VASTAAVUUS TYÖKYVYTTÖMYYDEN ASTETTA KOSKEVIEN EDELLYTYSTEN SUHTEEN

(Asetuksen 46 artiklan 3 kohta)

BELGIA

Jäsen valtiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden asteen tunnustamista koskevan päätöksen	Sellaisten Belgian laitosten soveltamat järjestelmät, joita päätös vastaavuustapauksissa sitoo				
		Yleinen järjestelmä	Kaivostyöntekijöiden järjestelmä		Merenkulkijoi den järjestelmä	OSSOM
			Yleinen työkyvyttömyys	Ammatillinen työkyvyttömyys		
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä:					
	– Ryhmä III (huollettavat)	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– Ryhmä II	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– Ryhmä I	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	2. Maatalouden järjestelmä					
	– täysi yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– kahden kolmasosan yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:					
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
ITALIA	4. Merenkulkijoiden järjestelmä:					
	– yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	1. Yleinen järjestelmä:					
	– työkyvyttömyys – ruumiillisen työn tekijät	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
LUXEMBURG ⁽¹⁾	– työkyvyttömyys – toimihenkilöt	Ei vastaavuutta	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	2. Merenkulkijoiden järjestelmä:					
	– kykenemättömyys merenkulkuun	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
LUXEMBURG ⁽¹⁾	Työkyvyttömyys – ruumiillisen työn tekijät	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	Työkyvyttömyys – toimihenkilöt	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta

⁽¹⁾ Toisaalta Luxemburgin ja toisaalta Ranskan ja Belgian välistä vastaavuutta koskeville tiedoille tehdään tekninen tarkistus, jossa otetaan huomioon Luxemburgin kansalliseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset.

RANSKA

Jäsen- valtiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjes- telmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden asteen tunnustamista koskevan päätöksen	Sellaisten Ranskan laitosten soveltamat järjestelmät, joita päätös vastaavuustapauksissa sitoo											
		Yleinen järjestelmä			Maatalouden järjestelmä			Kaivostyöntekijöiden järjestelmä			Merenkulkijoiden järjestelmä		
		Ryhmä I	Ryhmä II	Ryhmä III (Huolletta- vat)	2/3 työkyvyttö- myys	Täysi työkyvyttö- myys	Huolletta vat	2/3 Yleinen työkyvyttö- myys	Huolletta vat	Ammatilli- nen työ- kyvyttömyys	2/3 Yleinen työkyvyt- tömyys	Täysi amma- tillinen työkyvyttö- myys	Huollettavat
BELGIA	1. Yleinen järjestelmä	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	2. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä												
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	– ammatillinen työky- vyttömyys	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaa- vuus ⁽²⁾	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	3. Merenkulkijoiden järjestelmä												
		Vastaa- vuus ⁽¹⁾	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaa- vuus ⁽¹⁾	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaa- vuus ⁽¹⁾	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
ITALIA	1. Yleinen järjestelmä												
	– työkyvyttömyys – ruumiillisen työn tekijät	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	– työkyvyttömyys – toimihenkilöt	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	2. Merenkulkijoiden järjestelmä												
	– kykenemättömyys merenkulkuun	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
LUXEM- BURG ⁽¹⁾	Työkyvyttömyys – ruu- miillisen työn tekijät	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Vastaavuus	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta
	Työkyvyttömyys – toi- mihenkilöt	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta	Ei vastaa- vuutta

⁽¹⁾ Siltä osin kuin Belgian laitosten tunnustama työkyvyttömyys on yleistä työkyvyttömyyttä.

⁽²⁾ Ainoastaan jos Belgian laitos on tunnustanut, että työntekijä on sopimaton maan alla tai maan päällä tehtävään työhön.

⁽³⁾ Toisaalta Luxemburgin ja toisaalta Ranskan ja Belgian välistä vastaavuutta koskeville tiedoille tehdään tekninen tarkistus, jossa otetaan huomioon Luxemburgin kansalliseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset.

ITALIA

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden asteen tunnustamista koskevan päätöksen	Sellaisten Italian laitosten soveltamat järjestelmät, joita päätös vastaavuustapauksessa sitoo		
		Yleinen järjestelmä		Merenkulkijat Kykenemättömyys merenkulkuun
		Ruumiillisen työn tekijät	Toimihenkilöt	
BELGIA	1. Yleinen järjestelmä	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	2. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä			
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	3. Merenkulkijoiden järjestelmä	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä			
	– ryhmä III (huollettavat)	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ryhmä II	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ryhmä I	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	2. Maatalouden järjestelmä			
	– täysi yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä			
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	4. Merenkulkijoiden järjestelmä			
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	– huollettavat	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys			

LUXEMBURG ⁽¹⁾ (1)

Jäsenvaltiot	Jäsenvaltioiden sellaisten laitosten soveltamat järjestelmät, jotka ovat tehneet työkyvyttömyyden asteen tunnustamista koskevan päätöksen	Sellaisten Luxemburgin laitosten soveltamat järjestelmät, joita päätös vastaavuustapauksessa sitoo	
		Työkyvyttömyys — ruumiillisen työn tekijät	Työkyvyttömyys — toimihenkilöt
BELGIA	1. Yleinen järjestelmä	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:		
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	3. Merenkulkijoiden järjestelmä	Vastaavuus ⁽¹⁾	Ei vastaavuutta ⁽¹⁾
RANSKA	1. Yleinen järjestelmä:		
	– Ryhmä III (huollettavat)	Vastaavuus	Vastaavuus
	– Ryhmä II	Vastaavuus	Vastaavuus
	– Ryhmä I	Vastaavuus	Vastaavuus
	2. Maatalouden järjestelmä:		
	– täysi yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus
	– 2/3 yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus
	3. Kaivostyöntekijöiden järjestelmä:		
	– 2/3 yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus
	– täysi yleinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta
	4. Merenkulkijoiden järjestelmä:		
	– osittainen yleinen työkyvyttömyys	Vastaavuus	Vastaavuus
	– huollettavat	Vastaavuus	Vastaavuus
	– ammatillinen työkyvyttömyys	Ei vastaavuutta	Ei vastaavuutta

⁽¹⁾ Sikäli kuin Belgian laitoksen tunnustama työkyvyttömyys on yleistä työkyvyttömyyttä.

(1) Toisaalta Luxemburgin ja toisaalta Ranskan ja Belgian välistä vastaavuutta koskeville tiedoille tehdään tekninen tarkistus, jossa otetaan huomioon Luxemburgin kansalliseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset

LIITE VIII

TAPAUKSET, JOISSA ITSENÄINEN ETUUS ON SAMA TAI SUUREMPI KUIN
PRO RATA -ETUUS

(52 artiklan 4 kohta)

A. TANSKA

Kaikki sosiaalieläkeläisissä tarkoitettuja eläkkeitä koskevat hakemukset, lukuun ottamatta liitteessä IX mainittuja eläkkeitä.

B. RANSKA

Kaikki palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkejärjestelmien mukaisia eläke-etuuksia tai perhe-eläke-etuuksia koskevat hakemukset, lukuun ottamatta siviili-ilmailualan matkustamomiehistön lisäeläkejärjestelmän mukaisia vanhuus- tai perhe-eläkehakemuksia.

C. IRLANTI

Kaikki vanhuuseläkkeitä, (maksuihin perustuvia) vanhuuseläkkeitä ja (maksuihin perustuvia) leskeneläkkeitä koskevat hakemukset.

D. ALANKOMAAT

Jos henkilöllä on oikeus eläkkeeseen Alankomaiden yleisestä vanhuuseläkevakuutuksesta annetun lain (AOW) perusteella.

E. PORTUGALI

Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja perhe-eläkehakemukset, lukuun ottamatta tapauksia, joissa useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden yhteenlaskettujen vakuutuskausien kesto on vähintään 21 kalenterivuotta, kansallisten vakuutuskausien kesto on enintään 20 vuotta, ja laskeminen tapahtuu 19 päivänä helmikuuta 2002 annetun säädöksen N:o 35/2002 11 pykälän mukaisesti, jossa annetaan säännöt eläkkeen määrän määrittämiseksi. Tällaisissa tapauksissa, sovellettaessa edullisempia eläkkeenmuodostusperusteita, *pro rata* -laskennasta saatu määrä voi olla suurempi kuin itsenäistä etuutta laskettaessa saatu määrä.

F. RUOTSI

Ansiosidonnainen vanhuuseläke (laki 1998:674), ansiosidonnainen perhe-eläke sopeutumiseläkkeenä tai lapseneläkkeenä, kun kuolemantapaus on sattunut ennen 1 päivänä tammikuuta 2003, ja leskeneläke (laki 2000:461 ja laki 2000:462).

G. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kaikki hakemukset, jotka koskevat asetuksen III osaston 5 luvun mukaisesti määritettyä vanhuuseläkettä, lesken- ja kuolemantapausetuuksia, lukuun ottamatta niitä, joiden osalta:

- a) 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen alkavan verovuoden aikana
 - i) asianomainen on täyttänyt Yhdistyneen kuningaskunnan ja jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön vakuutus-, työskentely- tai asumiskausia koskevat vaatimukset;
 - ja
 - ii) yhtä (tai useampaa) i alakohdassa tarkoitetuista verovuosista ei pidetä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti huomioon otettavana vuotena;
- b) vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa 5 päivänä heinäkuuta 1948 edeltävien kausien osalta voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti, otettaisiin huomioon asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdan sovellettaessa soveltamalla jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia vakuutus-, työskentely- ja asumiskausia.

LIITE IX

ETUUKSET JA SOPIMUKSET, JOIHIN VOIDAAN SOVELTAA 54 ARTIKLAA

I Asetuksen 54 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettut etuudet, joiden määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien pituudesta**A. BELGIA**

Yleistä työkyvyttömyyseläkejärjestelmää, erityistä kaivostyöläisten työkyvyttömyyseläkejärjestelmää ja erityistä kauppamerenkulun merimiesten eläkejärjestelmää koskevat etuudet.

Itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyyseläkejärjestelmää koskevat etuudet.

Merentakaisia alueita koskevan sosiaaliturvajärjestelmän ja Belgian Kongossa ja Ruanda-Urundissa aiemmin työskennelleiden työkyvyttömyysjärjestelmän mukaiset työkyvyttömyysetuudet.

B. TANSKA

Sellaisen henkilön 10 vuoden asumisella ansaitsema Tanskan kansallinen täysi vanhuuseläke, jolle eläke on myönnetty 1 päivään lokakuuta 1989 mennessä.

C. KREIKKA

Lain N:o 4169/1961 maatalouden vakuutusjärjestelmää (OGA) koskevien säännösten mukaiset etuudet.

D. ESPANJA

Perhe-eläkkeet, jotka on myönnetty yleisissä ja erityisissä järjestelmissä, lukuun ottamatta virkamiesten erityisjärjestelmää.

E. RANSKA

Yleisen sosiaaliturvajärjestelmän tai maatalousalan työntekijöiden järjestelmän mukainen työkyvyttömyyseläke.

Yleisen sosiaaliturvajärjestelmän tai maatalouden työntekijöiden järjestelmän mukainen leskien työkyvyttömyyseläke, jos se on laskettu kuolleen puolison 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti määritetyn työkyvyttömyyseläkkeen perusteella.

F. IRLANTI

A-tyypin työkyvyttömyyseläke.

G. ALANKOMAAT

Työntekijöiden työkyvyttömyysvakuutuksesta 18 päivänä helmikuuta 1966 annettu laki muutoksineen (WAO).

Itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyysvakuutuksesta 24 päivänä huhtikuuta 1997 annettu laki muutoksineen (WAZ).

Yleisestä perhe-eläkevakuutuksesta 21 päivänä joulukuuta 1995 annettu laki (ANW).

H. SUOMI

Vammaisina syntyneille tai nuorena työkyvyttömäksi tulleille henkilöille myönnettävä kansaneläke (kansaneläkelaki 547/93).

8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain mukaisesti määräytyvät ja kansaneläkelain siirtymäsäännösten (547/93) mukaisesti myönnettävät kansaneläkkeet.

17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain mukainen lapseneläkkeen täydennysmäärä.

I. RUOTSI

Ansiosidonnainen perhe-eläke lapseneläkkeenä ja sopeutumiseläkkeenä, kun kuolemantapaus on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2003 tai sen jälkeen ja kun vainaja oli syntynyt vuonna 1938 tai sen jälkeen (laki 2000:461).

II **Asetuksen 54 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut etuudet, joiden suuruus määritetään sellaisen laskennallisen kauden perusteella, joka katsotaan täyttyneeksi riskin toteutumispäivän ja myöhemmän päivämäärän välillä**

A. SAKSA

Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon lisäkausi.

Vanhuuseläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon jo ansaittu lisäkausi.

B. ESPANJA

Virkamiesten erityisjärjestelmän mukaiset vanhuuseläkkeet tai pysyvän työkyvyttömyyden perusteella myönnettävät eläkkeet, jotka maksetaan valtion eläkkeensaajista annetun lain konsolidoidun tekstin I osaston mukaisesti, jos riskin toteutumishetkellä etuudensaaja oli palveluksessa oleva virkamies tai häntä kohdeltiin sellaisena. Perhe-eläkkeet (lesket, lapset ja vanhemmat), jotka maksetaan valtion eläkkeensaajista annetun lain konsolidoidun tekstin I osaston mukaisesti, jos virkamies kuoleman sattuessa oli palveluksessa tai häntä kohdeltiin palveluksessa olevana.

C. ITALIA

Italian eläkkeet täyden työkyvyttömyyden vuoksi (inabilità).

D. LUXEMBURG

Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet.

E. SUOMI

Työeläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon tulevat kaudet kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

F. RUOTSI

Sairausetuus ja aktivointikorvaus takuukorvauksen muodossa (laki 1962:381).

Oletettujen vakuutuskausien perusteella laskettu perhe-eläke (laki 2000:461 ja laki 2000:462).

Oletettujen aiemmin laskettujen kausien perusteella laskettu vanhuuseläke takuueläkkeenä (laki 1998:702).

III **Asetuksen 54 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitetut sopimukset, joiden tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen kahdesti tai useammin**

Suomen tasavallan ja Saksan liittotasavallan välillä 28 päivänä huhtikuuta 1997 tehty sosiaaliturvasopimus.

Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä 10 päivänä marraskuuta 2000 tehty sosiaaliturvasopimus.

Sosiaaliturvasta 15 päivänä kesäkuuta 1992 tehty pohjoismainen sopimus.

LIITE X

MAKSUIHIN PERUSTUMATTOMAT ERITYISET RAHAETUUDET

(70 artiklan 2 kohdan c alakohta)

Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittävät tämän liitteen sisällön perustamissopimuksen mukaisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen 91 artiklassa tarkoitettua tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää.

*LIITE XI***ERITYISSÄÄNNÖKSET JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNTÖJEN
SOVELTAMISEKSI**

(51 artiklan 3 kohta, 56 artiklan 1 kohta ja 83 artikla)

Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittävät tämän liitteen sisällön perustamissopimuksen mukaisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen 91 artiklassa tarkoitettua tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää.
